

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Oddlženie a jeho ekonomické dôsledky pre veriteľov
Discharge of Debts and its Economic Implications for Creditors

Študent: Tomáš Majerčiak
Vedúci bakalárskej práce: doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.

Ostrava 2012

Zadání bakalářské práce

Student:

Tomáš Majerčíak

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6202R049 Účetnictví a daně

Specializace:

00 Účetnictví a daně

Téma:

Oddlužení a jeho ekonomické důsledky pro věřitele
Discharge of Debts and its Economic Implications for Creditors

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Charakteristika insolvenčního práva
 3. Postavení věřitele v oddlužení
 4. Účtování a daňové důsledky oddlužení pro věřitele
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ. *Pohledávky – právně – daňově – účetně*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 136 s. ISBN 978-80-247-1816-3.
- KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 1100 s. ISBN 978-80-7400-320-2.
- LANDA, Martin. *Ekonomika insolvenčního řízení*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2009. 426 s. ISBN 978-80-7418-031-6.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prehlasujem, že som celú bakalársku prácu vypracoval a prílohy doplnil samostatne.

V Ostrave 11. 05. 2012

Tomáš Majerčíak

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Charakteristika insolvenčného práva.....	6
2.1	Úpadok.....	6
2.2	Spôsoby riešenia úpadku	7
2.2.1	Konkurz	7
2.2.2	Reorganizácia	9
2.2.3	Oddĺženie	10
2.2.4	Spôsoby oddĺženia podľa štatistík.....	10
2.3	Insolvenčné riadenie	11
2.4	Účastníci insolvenčného riadenia	12
2.4.1	Insolvenčný správca	12
2.5	Zahájenie insolvenčného riadenia	13
2.6	Insolvenčný návrh.....	13
2.7	Účinky spojené so zahájením insolvenčného riadenia	14
2.8	Majetková podstata.....	14
2.9	Rozhodnutie o úpadku	15
2.10	Oddĺženie	17
2.10.1	Návrh na oddĺženie.....	17
2.10.2	Zamietnutie návrhu na oddĺženie	19
2.10.3	Spôsob oddĺženia.....	21
2.10.4	Schválenie oddĺženia.....	25
2.10.5	Splnenie oddĺženia a oslobodenie dlžníka od platenia pohľadávok.....	26
3	Postavenie veriteľa v oddĺžení	28
3.1	Charakteristika veriteľov	28
3.1.1	Veriteľské orgány.....	30

3.2	Dôsledky neúčasti veriteľov na schôdzi veriteľov	31
3.3	Prihláška k pohľadávke	32
3.3.1	Popretie pohľadávky	32
3.4	Druhy pohľadávok	35
4	Účtovné a daňové dôsledky oddĺženia pre veriteľov	37
4.1	Opravné položky	37
4.1.1	Opravné položky k pohľadávkam voči dlžníkom v oddĺžení	38
4.2	Odložená daň	40
4.3	Odpis pohľadávky	42
4.3.1	Odpis pohľadávky voči dlžníkovi v oddĺžení	42
4.4	Iné formy vymáhania pohľadávok po splatnosti	44
4.4.1	Exekúcia	45
4.4.2	Výkon rozhodnutia	46
4.4.3	Rozhodcovské riadenie	47
4.4.4	Vymáhanie pohľadávok voči dlžníkovi v insolvenčnom riadení	47
4.4.5	Iné mimosúdne vymáhanie pohľadávok	48
5	Záver	50
	Zoznam použitej literatúry	52
	Zoznam skratiek	54

1 Úvod

V dnešnej dobe je život na dlh v Českej republike dosť rozšírený. Hlavne úverový boom pred pár rokmi pomohol k výraznému zadlženiu obyvateľstva. Ľahká prístupnosť dlhov, marketingové poňatie zvyšovania životnej úrovne na dlh, to všetko dopomohlo k rýchlemu nárastu zadlženia domácností. Na požičiavanie peňazí nie je nič zlé, pokiaľ dôjde k ich vráteniu. Problém nastáva vtedy, keď dlžník prestane splácať svoje dlhy. Problém je to hlavne pre samotného dlžníka, ktorý nie vždy môže výrazne ovplyvniť svoje zadlženie. Na splátky úverov si berie ďalší úver a dostáva sa tak do dlhovej pasce, z ktorej je únik veľmi náročný. Čoraz väčšiu časť príjmov dlžníkovi odčerpávajú splátky na úvery a tak sa znižuje jeho životná úroveň, ktorú si chcel navýšiť možno trochu neúmerne svojim schopnostiam.

Dlžník tak znepríjemňuje život nie len sebe ale aj tým, ktorým dlží. Veritelia taktiež pociťujú dlžníkovu neschopnosť splácať svoje záväzky. Uviaznuté peňažné prostriedky v neuhradených pohľadávkach, znižovanie hodnoty peňazí v čase aj administratívne náklady vymáhania pohľadávok po splatnosti. To sú len niektoré problémy, ktoré vznikajú veriteľom pri platobnej neschopnosti ich dlžníkov. S narastajúcim počtom veriteľov narastá aj riziko, že veriteľovi daná pohľadávka nikdy uhradená nebude. Preto existuje inštitút **insolvenčného práva**, ktoré zabezpečuje istý poriadok vo zbavovaní týchto dlhov tak aby nedošlo k zvyhodneniu niektorých veriteľov.

Cieľom tejto bakalárskej práce, je zhodnotiť postavenie veriteľa v situácii, kedy sa jeho dlžník ocitne v insolvenčnom riadení. Bude sa zaoberať teoretickými aspektmi oddlženia a jeho účtovnými a daňovými účinkami na veriteľa a praktickými situáciami, ktoré v oddlžení môžu nastať.

V prvej kapitole sa bude rozoberať problematika insolvenčného práva ako takého a jeho úprava v insolvenčnom zákone. Bude objasnený tiež proces oddlženia, od podania návrhu cez spôsoby oddlženia až po jeho splnenie.

Ďalšia kapitola bude riešiť postavenie veriteľa v oddlžení a spôsoby, akými sa veritelia zúčastňujú na insolvenčnom riadení. Budú popísané druhy pohľadávok, ktoré sa v oddlžení vyskytujú a tiež príklady konkrétnych situácií, ktoré nastali v súvislosti s účasťou veriteľov v oddlžení.

Posledná kapitola sa bude zaoberať ekonomickými dôsledkami oddlženia na veriteľov. Objasní sa v nej aj problematika opravných položiek k pohľadávkam, a odpisov pohľadávok

a ich daňové účinky. Nakoniec sa stručne porovná insolvenčné riadenie s inými spôsobmi, vedúcimi k uspokojeniu pohľadávok po splatnosti.

2 Charakteristika insolvenčného práva

Z pohľadu ekonomiky je insolvenčné riadenie len platformou pre výstup hospodársky neúspešných subjektov z trhu. Úlohou insolvenčného práva nie je tomuto výstupu brániť, ale naopak, **zvyšovať jeho efektívnosť**. Napomáha k tomu, aby sa aktíva a ďalšie faktory využívané ekonomicky neúspešnými subjektmi za čo najnižších nákladov dostali do rúk subjektov, ktorí ich budú schopní využívať efektívnejšie. Napriek týmto vlastnostiam, výstup hospodársky neúspešných subjektov z trhu sa insolvenčným právom riadi len v malom percente prípadov. Výstup z trhu totiž môže prebiehať aj inými, mimosúdnyimi spôsobmi.¹ Insolvenčným právom sa riadia len subjekty, ktoré sú v úpadku v zmysle zákona č. 182/2006 Sb., spôsoboch jeho řešení (ďalej len insolvenčný zákon), teda len ak spĺňajú isté podmienky.

2.1 Úpadok

Insolvenčný zákon definuje 2 formy úpadku,

- úpadok vo forme platobnej neschopnosti,
- úpadok vo forme predĺženia.

O úpadku vo forme **platobnej neschopnosti** (§ 3 odst. 1) sa jedná v prípade, že

- dlžník má 2 a viac veriteľov,
- peňažné záväzky po lehote splatnosti viac ako 30 dní,
- tieto záväzky nie je schopný plniť.

O úpadku možno hovoriť len v prípade, že sú splnené všetky 3 podmienky. Dlžník teda nie je v úpadku ak má len jedného veriteľa – v takýchto prípadoch nemožno postupovať podľa insolvenčného zákona. Dlžník musí v týchto prípadoch riešiť problém napríklad prostredníctvom splátkového kalendára, prípadne dohodou s veriteľom.

¹ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 1. vyd. Praha: ASPI 2008. 471 s. ISBN 978-80-7357-329-4

Predĺženie

Ďalšia forma úpadku sa týka dlžníka, ktorý je právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom (insolvenčný zákon § 3 odst. 3). Ide o úpadok formou **predĺženia**. O predĺženie ide vtedy ak má dlžník viac veriteľov a súhrn jeho záväzkov prevyšuje hodnotu jeho majetku. Pri stanovení hodnoty dlžníkovho majetku sa prihliada tiež k ďalšej správe jeho majetku, prípadne k ďalšiemu prevádzkovaní jeho podniku, ak možno s prihliadnutím k všetkým okolnostiam dôvodne predpokladať, že dlžník bude môcť v správe majetku alebo v prevádzke podniku pokračovať.

Hroziaci úpadok

Uvedené formy úpadku dlžníka, sú typologizované už existujúce úpadky. Podniky už sú preukázateľne v úpadku a ostáva už len rozhodnúť o spôsobe jeho riešenia. No dlžník môže byť v situácii, kedy sa v úpadku nenachádza, no so zreteľom ku všetkým okolnostiam možno predpokladať, že sa do úpadku dostane. Táto situácia sa nazýva **hroziaci úpadok** a je upravená § 3 odst. 4 insolvenčného zákona. Vďaka tomuto ustanoveniu môže dlžník požiadať o zahájenie insolvenčného riadenia ešte pred faktickým úpadkom. To mu dá možnosť využiť ustanovenie o moratóriu alebo povolení reorganizácie a zvýšiť tak šancu pokračovať v ekonomickej činnosti.

2.2 Spôsoby riešenia úpadku

Insolvenčný zákon pozná rôzne spôsoby riešenia úpadku. Konkrétny spôsob určuje insolvenčný súd rozhodnutím o spôsobe riešenia úpadku. Môže ísť o konkurz, reorganizáciu, oddĺženie alebo zvláštne spôsoby riešenia úpadku, ktoré stanovuje tento zákon. Týmito zvláštnymi spôsobmi riešenia úpadku sa riešia úpadky finančných inštitúcií ako sú banky, sporiteľné a úverové družstvá, inštitúcií elektronických peňazí, poisťovní a podobne.²

2.2.1 Konkurz

Konkurz možno charakterizovať ako základný spôsob riešenia úpadku, či už to vyplýva zo systematiky insolvenčného zákona alebo z faktu, že konkurz je prípustný pre všetkých dlžníkov, u ktorých sa uplatňuje riešenie úpadku podľa insolvenčného zákona. Ide o

² Vid' Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho řešení, HLAVA IV

spôsob riešenia úpadku spočívajúci v tom, že na základe rozhodnutia o prehlásení konkurzu sa zistené pohľadávky veriteľov pomerne uspokojujú z výnosu speňaženia majetkovej podstaty. Ak nebudú uspokojené všetky pohľadávky, čo je bežná situácia, tieto neuspokojené pohľadávky alebo ich časti nezanikajú, ak zákon nestanoví inak.³

Insolvenčný súd rozhodne o prehlásení konkurzu buď samostatným rozhodnutím, alebo toto rozhodnutie spojí s rozhodnutím o úpadku za predpokladu, že dlžníkom je osoba, u ktorej je vylúčená možnosť reorganizácie alebo oddĺženia. Teda konkurz sa stanoví „automaticky“ ako spôsob riešenia úpadku ak dlžník je podnikateľom (nepripustnosť oddĺženia) a nespĺňa kritériá podľa § 316 insolvenčného zákona.

Spôsoby speňaženia konkurznej podstaty

Ako bolo už uvedené, podstatou konkurzu je uspokojenie veriteľov speňažením majetkovej podstaty dlžníka. Toto speňaženie možno uskutočniť rôznymi spôsobmi, v závislosti na charaktere majetku. Môže ísť o verejnú dražbu (komoditizované aktíva), predaj mimo dražbu (majetok o ktorom existujú medzi záujemcami podstatné informačné asymetrie, napríklad fungujúci podnik)⁴ alebo o predaj hnutel'ných vecí a nehnuteľností podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu.⁵ Po speňažení majetkovej podstaty, sa z výťažku speňaženia uhradia náklady na správu majetkovej podstaty, odmena správcovi a pohľadávky v poradí podľa insolvenčného zákona.

Po splatení týchto pohľadávok dôjde k ukončeniu konkurzu jeho zrušením insolvenčným súdom. K **ukončeniu konkurzu** môže dôjsť aj v prípade, že

- súd zistí, že nebol dostatočne osvedčený dlžníkov úpadok
- a v ďalších prípadoch uvedených v § 308 insolvenčného zákona.

Insolvenčný zákon, ako bolo spomínané v kapitole 2, je stavaný tak aby bolo ukončenie podnikania dlžníka čo najhospodárnejšie vo vzťahu k jeho všetkým veriteľom. Preto možno konkurz zrušiť aj na **návrh dlžníka** ak dlžník k tomuto návrhu pripojil listinu, na ktorej všetci veritelia a insolvenčný správca vyslovili so zrušením konkurzu súhlas,

Nepatrný konkurz

V prípade, že dlžníkov obrat za posledné účtovné obdobie predchádzajúce prehláseniu konkurzu nepresahuje 2 milióny korún a dlžník nemá viac ako 50 veriteľov, ide o nepatrný

³ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho riešení, § 244

⁴ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 1. vyd. Praha: ASPI 2008. 471 s. ISBN 978-80-7357-329-4

⁵ Vid' Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho riešení, § 288

konkurz. O nepatrný konkurz ide aj v prípade konkurzu u fyzickej osoby – podnikateľa. Nepatrný konkurz sa od konkurzu odlišuje niekoľkými odchýlkami uvedenými v § 315 insolvenčného zákona, prípadne môže insolvenčný súd stanoviť aj ďalšie odchýlky, ak povedú k rýchlemu a hospodárnemu priebehu insolvenčného riadenia.

2.2.2 Reorganizácia

Reorganizácia nie je ani tak spôsobom riešenia úpadku ako skôr spôsobom, ako sa na spôsobe riešenia úpadku dohodnúť.⁶ Je akousi alternatívou ku konkurzu, keďže rieši úpadok dlžníkov, ktorí sú podnikateľmi, avšak na rozdiel od konkurzu, je to spôsob sanačný. To znamená, že reorganizácia uspokojuje pohľadávky veriteľov postupne, pri zachovaní prevádzky podniku. Prevádzka podniku v reorganizácii je regulovaná **reorganizačným plánom** schváleným insolvenčným súdom a je zameraná na ozdravenie hospodárenia podniku. Riešenie úpadku týmto spôsobom je vhodné hlavne v prípadoch, keď je hodnota fungujúceho podniku vyššia ako jeho majetok a teda aj uspokojenie veriteľov bude vyššie pri zachovaní fungovania tohto podniku.

Koho úpadok možno riešiť reorganizáciou

Aplikácia reorganizácie je obmedzená len na podnikateľov. Nie je prípustná v prípade, že dlžník je v likvidácii, je obchodníkom s cennými papiermi alebo osobou oprávnenou k obchodovaniu na komoditnej burze podľa zvláštneho právneho predpisu.⁷ Podľa § 316 odst. 4 insolvenčného zákona je reorganizácia prípustná ak celkový obrat dlžníka za posledné účtovné obdobie predchádzajúce insolvenčnému návrhu dosiahol aspoň **100 miliónov korún**, alebo zamestnáva najmenej **100 zamestnancov** v pracovnom pomere. Avšak § 316 odst. 5 insolvenčného zákona hovorí, že ak spolu s insolvenčným návrhom alebo najneskôr do 15 dní po rozhodnutí o úpadku dlžník predložil insolvenčnému súdu reorganizačný plán prijatý aspoň polovicou veriteľov, odstavec 4 sa nepoužije. To znamená že reorganizácia je možná aj u podnikateľov, ktorí tieto podmienky nespĺňajú ale veritelia a dlžník majú napriek tomu záujem riešiť dlžníkov úpadok pri zachovaní prevádzky podniku.

Insolvenčný zákon presne neupravuje samotný spôsob vykonania reorganizácie, avšak obsahuje niektoré základné opatrenia na jej vykonanie.⁸

⁶ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 1. vyd. Praha: ASPI 2008. 471 s. ISBN 978-80-7357-329-4

⁷ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, § 316

⁸ Vid' zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, § 341

Reorganizácia ako taká je **náročný dlhotrvajúci proces**, ktorý sa nie vždy podarí realizovať podľa očakávaní dlžníka a veriteľov. Preto insolvenčný zákon upravuje premenu reorganizácie na konkurz. Reorganizácia sa môže premeniť na konkurz v nasledujúcich prípadoch:

- ak bol návrh na reorganizáciu podaný dlžníkom a zmenu navrhne dlžník,
- oprávnená osoba včas nezostaví reorganizačný plán,
- reorganizačný plán insolvenčný súd neschválil,
- dlžník v priebehu vykonávania reorganizačného plánu neplní podstatné povinnosti,
- dlžník neplatí riadne a včas úroky z pohľadávok, alebo dlžník po schválení reorganizačného plánu prestal podnikat'.⁹

Po splnení reorganizačného plánu, insolvenčný súd vykoná rozhodnutie, ktorým reorganizácia skončí.

2.2.3 Oddĺženie

Tretím spôsobom riešenia úpadku je oddĺženie. Tento spôsob je určený len pre dlžníkov, ktorí nie sú podnikateľmi. Je to akási obdoba reorganizácie pre nepodnikateľské subjekty. Ide teda o riešenie úpadku bez následného zániku osoby.

Oddĺženie sa vykonáva dvoma spôsobmi, buď speňažením majetkovej podstaty (podobne ako v konkurze), alebo plnením splátkového kalendára.

Tento spôsob riešenia úpadku bude podrobne riešený v kapitole 2.10 a nasl.

2.2.4 Spôsoby oddĺženia podľa štatistík

V nasledujúcej tabuľke **Tabuľka 1** je uvedený počet úpadkov, podľa spôsobu riešenia v predchádzajúcich 3 rokoch. Ich pomer, odpovedá ich jednotlivým charakteristikám.

Tabuľka 1

Spôsob riešenia úpadku	2009	2010	2011
Konkurz	1 808	2 204	2 671
Reorganizácia	16	19	17
Oddĺženie	2 164	5 902	11 614

Zdroj: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/downloads/statistiky>

⁹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho riešení, § 363

Najmenej častým spôsobom riešenia úpadku je **reorganizácia**. Vyplýva to z obmedzení osôb na ktoré ju možno uplatniť, ale aj zo zložitosti jej vykonania (rozsiahle a dlhotrvajúce zmeny v podnikoch a pod.). V tomto zmysle ani nemožno očakávať výraznejšie zmeny v počtoch reorganizácií v ďalších rokoch.

Čo sa týka **konkurzu**, je viditeľný každoročný nárast, ktorý je pravdepodobne spôsobený faktickým rastom počtu podnikateľov alebo zostrujúcimi sa podmienkami na českom trhu (približovanie krajínám s vyspelejším trhovým mechanizmom).

Veľmi výrazný nárast vidno v **oddlžení**. Každoročne ide približne o 100% nárast. Ťažko určiť čo je príčinou. Môže ísť o zmeny spotrebiteľského chovania obyvateľstva, ktoré začína v čoraz väčšej miere žiť „na úver“. Nárast dlhov je prirodzenou cestou k nárastu neschopnosti dlhy splácať. Táto príčina sama o sebe však 100% nárast spôsobiť nemôže. Hlavnou príčinou bude zrejme zvyšovanie populárnosti oddĺženia alebo ako býva reklamne nazývaného „osobného bankrotu“. Ľudia si začínajú uvedomovať túto možnosť zbavenia sa dlhov a očividne im to vyhovuje. Tento trend bude v najbližších rokoch zrejme pokračovať.

2.3 Insolvenčné riadenie

Hlavnými cieľmi efektívneho insolvenčného práva sú ochrana hodnoty majetkovej podstaty pred znehodnocovaním v dôsledku konania jednotlivých účastníkov insolvenčného riadenia a uľahčenie správy tohto riadenia spravodlivým a riadnym spôsobom. Účastníkmi riadenia, pred ktorými potrebuje majetková podstata najväčšiu ochranu sú dlžník a jeho veritelia.¹⁰

Aby insolvenčné riadenie túto ochranu poskytovalo, musí mať isté **základné zásady** uvedené v § 5 insolvenčného zákona. Insolvenčné riadenie musí byť vedené tak, aby žiadny z účastníkov nebol nespravodlivo poškodený alebo nedovoľene zvýhodnený a aby sa dosiahlo rýchleho, hospodárneho a čo najvyššieho uspokojenia veriteľov. Veritelia, ktorí majú podľa insolvenčného zákona rovnaké postavenie, musia mať v insolvenčnom riadení aj rovnaké možnosti a práva, ktoré veritelia nadobudli v dobrej viere pred zahájením insolvenčného riadenia. Veritelia sú povinný zdržať sa konania, smerujúceho k uspokojeniu ich pohľadávok mimo insolvenčného riadenia (len ak by to dovoľoval zákon).

¹⁰ UNCITRAL, United Nations publication, Austria: V.05-80722-August 2005 No. E.05.V.10, s. 83, ISBN 92-1-133736-4

2.4 Účastníci insolvenčného riadenia

Podľa § 14 odst. 1 sú účastníkmi insolvenčného riadenia dlžník a veritelia, ktorí uplatňujú svoje právo voči dlžníkovi. Účastníkom riadenia teda nie sú veritelia, ktorí si svoje právo voči dlžníkovi neuplatňujú, teda ktorí neprihlásili svoje pohľadávky. Vedľajšie účastníctvo, vstup do riadenia alebo zámena účastníka riadenia, sú v insolvenčnom riadení neprípustné.

2.4.1 Insolvenčný správca

Ďalším subjektom, ktorý vystupuje v insolvenčnom riadení je **insolvenčný správca**. Insolvenčným správcom je fyzická osoba, verejná obchodná spoločnosť alebo zahraničná obchodná spoločnosť ktorá je oprávnená vykonávať činnosť insolvenčného správcu.¹¹

Insolvenční správcovia sa evidujú v zozname insolvenčných správcov, ktorý vedie Ministerstvo spravodlivosti. Tento zoznam je verejne prístupný na internetovej stránke <https://isir.justice.cz/InsSpravci/public/seznamFiltr.do>, kde sú uvedení všetci správcovia a základné informácie o nich.

Z tohto zoznamu insolvenčný súd ustanovuje insolvenčných správcov, pričom svoje ustanovenie môžu odmietnuť len z vážnych dôvodov. O zmene osoby insolvenčného správcu rozhodujú veriteľské orgány, na ktorých návrh môže insolvenčný súd správcu odvolať a ustanoviť nového správcu.

Povinnosti insolvenčného správcu

Insolvenčný správca je povinný pri výkone funkcie postupovať svedomito a s odbornou starostlivosťou, je povinný vyvinúť všetko úsilie, ktoré je možné po ňom požadovať, aby boli veritelia uspokojení v čo najvyššej miere. Je povinný poskytovať veriteľským orgánom súčinnosť nutnú na výkon ich funkcie hlavne tým, že raz za 3 mesiace im predkladá písomnú správu o stave insolvenčného riadenia.¹² Ak insolvenčný správca poruší svoje povinnosti, **zodpovedá za škodu** alebo inú ujmu podľa § 37 insolvenčného zákona a pre tento prípad uzatvára na vlastné náklady zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu.

¹¹ Vid' zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho řešení, § 2 odst. 1 a 2

¹² Vid' zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho řešení, § 36

Insolvenčný správca koná svojim menom na účet dlžníka, ak na neho prešlo oprávnenie nakladať s majetkovou podstatou. Na jednanie v súdnych a iných riadeniach môže poveriť svojho zamestnanca alebo zamestnanca dlžníka, avšak zodpovedný za ich konanie je on.

2.5 Zahájenie insolvenčného riadenia

Insolvenčné riadenie možno zahájiť len **návrhom**, opatreným úradne overeným podpisom navrhovateľa. Navrhovateľom, teda osobou, ktorá podáva návrh môže byť **veriteľ** alebo **dlžník** (ak ide o hroziaci úpadok, môže insolvenčný návrh podať len dlžník).

Insolvenčný zákon určuje aj **povinnosť podať insolvenčný návrh** dlžníkovi, ktorý je právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom po tom, ako sa dozvedel o svojom úpadku.¹³ Túto povinnosť majú aj zákonní zástupcovia dlžníka, jeho štatutárny orgán a likvidátor dlžníka. V prípade že túto povinnosť povinná osoba nesplní, zodpovedá veriteľovi za škodu alebo inú ujmu, ktorú tým spôsobila. V prípade, že takáto škoda veriteľovi vznikla, insolvenčný súd môže na jeho návrh nariadiť predbežné opatrenie, ktorým povinnej osobe uloží aby na náhradu tejto škody uložila na súde primeranú peňažnú čiastku.

Po podaní insolvenčného návrhu insolvenčný súd oznámi zahájenie insolvenčného riadenia a to najneskôr do **2 hodín** pracovnej doby po doručení návrhu.¹⁴

2.6 Insolvenčný návrh

Insolvenčný návrh musí okrem obecných náležitostí uvedených v § 42 odst. 4 občanského soudního řádu obsahovať označenie navrhovateľa a označenie dlžníka, ktorého sa týka, prípadne jeho zástupcov. Musia tam byť uvedené rozhodujúce skutočnosti, ktoré osvedčujú úpadok dlžníka alebo jeho hroziaci úpadok a je nutné ho predložiť s povinnými prílohami a listinnými dôkazmi.

Ak insolvenčný návrh podá dlžník, § 104 insolvenčného zákona hovorí, že musí k nemu priložiť **zoznam svojho majetku** s uvedením svojich dlžníkov. V ňom je povinný označiť jednotlivo svoj majetok vrátane pohľadávok. Pri pohľadávkach uvedie skutočnosti, na

¹³ Zákon č. 217/2009 Sb. o zmene insolvenčného zákona a iných zákonov, - túto povinnosť má aj vtedy, ak bol právoplatne zastavený výkon rozhodnutia predajom jeho podniku alebo exekúcie preto, že cena majetku podniku neprevyšuje výšku jeho záväzkov.

¹⁴ Viď zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho řešení, § 101

ktorých sa zakladajú a ich výšku a vyjadri sa k ich dobytnosti. Ďalej musí k návrhu pripojiť **zoznam svojich záväzkov** s uvedením svojich veriteľov. V ňom musí uviesť či sú veriteľmi blízke osoby alebo osoby, s ktorými tvorí koncern. Zaistených veriteľov uvedie v zozname osobitne. Stručne uvedie, ktoré pohľadávky popiera, či už ich existenciu alebo výšku a prečo. Ďalšou súčasťou dlžníckeho návrhu je **zoznam zamestnancov**. Ak dlžník nemá žiadnych zamestnancov, uvedie to v návrhu výslovne. Dlžník, ktorý chce riešiť svoj úpadok oddĺžením alebo reorganizáciou, musí s návrhom spojiť aj návrh na povolenie oddĺženia alebo reorganizácie.

Ak podá insolvenčný návrh veriteľ, je povinný doložiť, že má voči dlžníkovi splatnú pohľadávku a k návrhu pripojiť jej **prihlášku**. V prípade, že veriteľ má voči dlžníkovi pohľadávky, ktoré sa v insolvenčnom riadení prihláškou neuplatňujú, môže podať insolvenčný návrh aj bez prihlášky k pohľadávke.

2.7 Účinky spojené so zahájením insolvenčného riadenia

So zahájením insolvenčného riadenia sú spojené viaceré účinky, ktoré nastávajú okamžikom zverejnenia vyhlášky, ktorou sa oznamuje zahájenie insolvenčného riadenia. Napríklad, výkon rozhodnutia alebo exekúcie, ktorá postihuje dlžníkov majetok, nemožno vykonať ale len nariadiť. Ďalším účinkom je oprávnenie veriteľov uplatniť si pohľadávky prihláškou. Od zahájenia insolvenčného riadenia je dlžník ďalej povinný zdržať sa nakladania s majetkovou podstatou a s majetkom, ktorý do nej môže náležať, ak by malo v dôsledku tohto nakladania dôjsť k zmene jeho skladbe, využitiu alebo zníženiu jeho hodnoty.¹⁵ Toto obmedzenie nakladania s majetkovou podstatou len na určité časti majetku, môže insolvenčný súd dlžníkovi nariadiť aj vydaním predbežného opatrenia podľa § 113 insolvenčného zákona.

Tieto účinky trvajú do skončenia insolvenčného riadenia, pri reorganizácii do schválenia reorganizačného plánu.

2.8 Majetková podstata

Majetkovou podstatou je majetok určený k uspokojeniu dlžníkových veriteľov. Ak insolvenčný návrh podal dlžník, do majetkovej podstaty náleží majetok, ktorý dlžníkovi patril **ku dňu zahájenia** insolvenčného riadenia ako aj majetok, ktorý nadobudol v priebehu

¹⁵ Vid' Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho řešení, § 111

insolvenčného riadenia. Ak podal insolvenčný návrh veriteľ, náleží do majetkovej podstaty majetok, ktorý dlžníkovi patril v dobe, kedy insolvenčný súd nariadil **predbežné opatrenie**, ktorým obmedzil dlžníkovi právo nakladať s majetkom, alebo kedy insolvenčný súd vydal **rozhodnutie o úpadku** dlžníka a majetok, ktorý nadobudol v nasledujúcom priebehu insolvenčného riadenia. Do majetkovej podstaty patrí aj majetok, ktorý je v spoločnom imaní manželov.¹⁶

Majetkovú podstatu podľa § 206 insolvenčného zákona tvoria hlavne peňažné prostriedky, hnutelné a nehnuteľné veci, podnik, súbory vecí a veci hromadné, vklady, akcie a iné cenné papiere, obchodné podiely, pohľadávky, dlžníkova mzda alebo plat a odmeny a ďalšie práva a iné peniazmi oceniteľné majetkové hodnoty aj vrátane príslušenstva, prírastkov plodov a ich úžitkov. **Do majetkovej podstaty nepatrí majetok, ktorý nemožno postihnúť výkonom rozhodnutia alebo exekúciou,**¹⁷ s výnimkou majetku slúžiaceho k podnikaniu. Insolvenčný správca môže kedykoľvek, so súhlasom veriteľského výboru a insolvenčného súdu, z majetkovej podstaty vyňať majetok, ktorý nemôže slúžiť k uspokojeniu veriteľov, ako sú nepredajné veci a nedobytné pohľadávky.

Tento majetok sa zisťuje hlavne zo zoznamu majetku dlžníka, ktorý je dlžník povinný predložiť spolu s insolvenčným návrhom alebo na základe rozhodnutia insolvenčného súdu. Takto zistený majetok sa zapisuje do **súpisu majetkovej podstaty**. Ako náhle dôjde k tomuto zápisu, s týmto majetkom možno nakladať len v súlade s insolvenčným zákonom.¹⁸ Nakladať s majetkovou podstatou môže len osoba s dispozičným oprávnením. Insolvenčný zákon v § 229 odst. 3 určuje ako osoby s dispozičným oprávnením:

- dlžníka v dobe do rozhodnutia o úpadku, od povolenia reorganizácie alebo oddĺženia a
- insolvenčného správcu v dobe od prehlásenia konkurzu.

2.9 Rozhodnutie o úpadku

15 dní po podaní insolvenčného návrhu, insolvenčný súd rozhodne o insolvenčnom návrhu. V prípade, že je návrh neúplný či nezrozumiteľný, insolvenčný súd ho odmietne alebo vyzve navrhovateľa o ich nápravu (ak ide o nedostatky v prílohách). Ak navrhovateľ zmení svoj názor na úpadok dlžníka, môže svoj insolvenčný návrh vziať späť až do rozhodnutia

¹⁶ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho řešení, § 205

¹⁷ § 321 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., Občanského soudního řádu

¹⁸ Vid' zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, § 228

o úpadku, či inom rozhodnutí o insolvenčnom návrhu. Po tomto vzatí späť, insolvenčný súd riadenie zastaví, ale len vo vzťahu k navrhovateľovi, ktorý späť vzatie podal.¹⁹

Rozhodnutie o úpadku

V prípade, že podaný návrh je v poriadku a je osvedčené, že je dlžník v úpadku, insolvenčný súd vykoná rozhodnutie o úpadku. V tomto rozhodnutí insolvenčný súd uvedie

- výrok o tom, že dlžník je v úpadku a určí insolvenčného správcu,
- výzvu aby veritelia prihlásili svoje pohľadávky a dlžníci aby plnenia poskytovali insolvenčnému správcovi,
- určí termín a miesto konania schôdze veriteľov a to do 3 mesiacov od rozhodnutia o úpadku a prieskumného jednanie do 2 mesiacov po uplynutí lehoty pre prihlásenie pohľadávok,²⁰
- a dlžníka vyzve k zostaveniu zoznamu majetku a záväzkov s uvedením svojich dlžníkov a veriteľov.

Podľa § 158 insolvenčného zákona ak ani po rozhodnutí o úpadku nebol osvedčený úpadok, alebo nie je už žiadny prihlásený veriteľ a všetky pohľadávky za majetkovou podstatou a pohľadávky im postavené na roveň sú uspokojené, insolvenčný súd rozhodne o tom, že dlžník nie je v úpadku.

Určenie spôsobu riešenia úpadku

Keď je návrh v poriadku, úpadok je osvedčený a insolvenčný súd vydal rozhodnutie o úpadku, nasleduje určenie spôsobu, akým bude úpadok riešený. Ak zákon vylučuje u dlžníka iné riešenie, súd spojí s rozhodnutím o úpadku aj rozhodnutie o prehlásení konkurzu. Ak dlžník s insolvenčným návrhom podá aj návrh na povolenie oddĺženia alebo reorganizačný plán, rozhodne takto aj súd. Inak súd rozhodne samostatným rozhodnutím do **3 mesiacov** od rozhodnutia o úpadku. O spôsobe môže okrem súdu rozhodnúť aj schôdza veriteľov, ak preň hlasovala aspoň polovica zaistených a nezaistených veriteľov alebo 90% prítomných veriteľov. Ak sa tak stane, insolvenčný súd rozhodne o riešení úpadku podľa tohto rozhodnutia.

¹⁹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho řešení, § 128 až 142

²⁰ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho řešení, § 137

2.10 Oddlženie

Ako bolo už v tejto práci spomínané, jedným zo spôsobov akým je možné riešiť úpadok je oddlženie. Oddlženie je tak, ako aj reorganizácia, **sanačným spôsobom** riešenia úpadku, teda ide v ňom o zachovanie fungovania subjektu, samozrejme s určitými zmenami. Je určené len pre dlžníkov, ktorí **nie sú podnikateľmi**, či už právnické osoby (neziskové organizácie) alebo fyzické osoby.

Avšak insolvenčný zákon bližšie neurčuje kto je podnikateľom. Podľa § 2 obchodného zákonníka je podnikateľom osoba, ktorá je zapísaná do obchodného registra, osoba, ktorá podniká na základe živnostenského, alebo iného oprávnenia podľa zvláštnych predpisov a osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa zvláštneho právneho predpisu.

Oddlženie po skončení podnikania

V prípade, že osoba bola podnikateľom a svoju činnosť ukončila pred podaním návrhu na oddlženie a má ešte neuhradené záväzky z podnikania, môže byť jej žiadosť **odmietnutá**. Pri rozhodovaní o tom, či sa oddlženie schvaľuje a prekážkou je existencia neuhradeného dlhu z podnikania, insolvenčný súd prihliada k skutočnostiam existujúcim v dobe vzniku konkrétneho záväzku, dobe ukončenia podnikateľskej činnosti, množstve neuhradených dlžníkových záväzkov z podnikania a ich výšku a či veriteľ vie o tom, že jeho pohľadávka bude podrobená oddlženiu.²¹

2.10.1 Návrh na oddlženie

Oddlženie je spôsob riešenia úpadku, ktorý je možné realizovať len na **návrh**. Návrh na oddlženie môže podať jedine **dlžník**, iná osoba ako dlžník tento návrh nie je oprávnená podať. Ak by iná osoba tento návrh podala, insolvenčný súd ho odmietne. Tento návrh na oddlženie musí dlžník podať **spolu s insolvenčným návrhom**.²²

Návrh na oddlženie musí dať súdu podklad na to, aby mohol rozhodnúť o povolení oddlženia ale aj pre to, aby boli veritelia schopní vyjadriť sa k spôsobu oddlženia. Okrem označenia dlžníka a osôb oprávnených za neho jednat', je tam preto dlžník povinný uviesť **príjmy za posledné 3 roky** a predpokladané **príjmy v nasledujúcich 5 rokoch**. Musia to byť

²¹ Uznesenie NS ČR zo dňa 21. 4. 2009 sp.zn. 29 NSČR 3/2009

²² Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho řešení, § 390

všetky príjmy, či už zo zamestnania, kapitálového majetku či z podnikania spolu s údajmi o zamestnávateľoch či zdrojoch príjmov.

Návrh spôsobu oddĺženia

Ďalej dlžník môže navrhnúť spôsob oddĺženia. Ak navrhuje spôsob plnením splátkového kalendára, môže požiadať insolvenčný súd o stanovenie nižších ako zákonne stanovených splátok. V tomto prípade tam musí uviesť ich výšku a dôvody, ktoré viedli k jeho úpadku.²³

Obsah a prílohy návrhu na oddĺženie

Tento návrh dlžník podáva na **formulári** (viď príloha 1), ktorého formu zverejňuje Ministerstvo spravodlivosti vykonávacou vyhláškou a je bezplatne prístupná na jeho internetových stránkach **<https://isir.justice.cz>**. V návrhu musí byť taktiež uvedený zoznam príloh.

K návrhu na oddĺženie je dlžník povinný priložiť aj tieto **prílohy**:

- zoznam majetku, v ktorom dlžník jednotlivo označí každý svoj majetok a uvedie aj dobu obstarania, obstarávaciu cenu a odhad obvyklej ceny majetku k dňu zhotovenia zoznamu majetku. V prípade nehnuteľností a majetku slúžiaceho k zaisteniu je požadované ocenenie znalcom,
- zoznam záväzkov, v ktorom jednotlivo označí každý záväzok voči veriteľom, ktorí majú právo na uspokojenie zo zaistenia a všetky ostatné záväzky,
- listiny dokladajúce dlžníkove príjmy za posledné 3 roky,
- výpis z registra trestov dlžníka, jeho zákonného zástupcu alebo štatutárneho orgánu,
- písomný súhlas nezaisteného veriteľa, že sa s dlžníkom dohodol na menšom ako 30% uspokojení pohľadávky s tým, že musí byť určená najnižšia hodnota plnenia,
- ak je dlžníkom právnická osoba, tak aj výpis z obchodného registra.

Spoludlžníci

Ak existujú osoby, ochotné zaviazat' sa ako spoludlžníci (osoby zaviazané splniť dlžníkov záväzkov spoločne a nerozdielne s dlžníkom) alebo ručiteľia (osoby povinné splniť dlžníkov záväzkov až po tom, ako ho dlžník sám nesplní), musia tento návrh podpísať a k návrhu sa priložia listiny, z ktorých vyplýva toto spoludlžníctvo alebo ručenie. Ďalej musí

²³ Aj v tomto prípade však musia byť dodržané ustanovenia § 395 insolvenčného zákona (plnenie viac ako 30% hodnoty pohľadávok, poctivý zámer a pod.).

obsahovať aj súhlas dlžníkovho manžela s týmto oddĺžením a tiež rozsah vyživovacích povinností dlžníka.

Odmietnutie návrhu na oddĺženie

V prípade, že návrh neobsahuje tieto náležitosti a prílohy, alebo je nezrozumiteľný či neurčitý, insolvenčný súd vyzve dlžníka k jeho oprave. Ak ho dlžník z nejakého dôvodu neopraví, insolvenčný súd tento návrh **odmietne**. Dlžník je potom zodpovedný za škodu, ktorá vznikla zahájením insolvenčného riadenia. Kedykoľvek až do schválenia oddĺženia, môže dlžník svoj návrh na povolenie oddĺženia vziať späť.

2.10.2 Zamietnutie návrhu na oddĺženie

Po podaní návrhu na povolenie oddĺženia, insolvenčný súd najprv posúdi či spĺňa jeho náležitosti a prílohy. Ak áno, nasleduje posúdenie jeho vecnej stránky, teda či existujú skutočnosti, ktoré zapríčinia, že návrhu nebude možné vyhovieť. Tieto skutočnosti sú uvedené v § 395 insolvenčného zákona.

Jednou z týchto podmienok je **pocitívý zámer dlžníka**. Táto skutočnosť bude do istej miery vždy subjektívnym hodnotením súdu v konkrétnych prípadoch. Takto zamietnutý môže byť napríklad aj prípad uvedený v časti 2.10, kedy osoba zrušila podnikateľskú činnosť tesne pred tým, ako podala návrh na oddĺženie, čím sa táto osoba chcela zbaviť svojich záväzkov prostredníctvom ustanovenia § 414 insolvenčného zákona, teda oslobodením dlžníka od plnenia pohľadávok. V tomto prípade by súd návrh na povolenie oddĺženia zamietol a postúpil by na riešenie úpadku konkurzom, ktorý už k dlžníkom nie je natoľko zhovievavý a oslobodenie od plnenia pohľadávok neumožňuje.

Čo je **nepocitívý zámer** sledovaný návrhom na povolenie oddĺženia z časti upravuje § 395 odst. 3 insolvenčného zákona, kde uvádza ako nepocitívý zámer prípady keď mal dlžník v **posledných 5 rokoch prebiehajúce insolvenčné riadenie** alebo iné riadenie riešiace úpadok dlžníka, v závislosti na výsledku takého riadenia. Na nepocitívý zámer možno usudzovať ak dlžník podľa výpisu z registra trestov bol v **posledných 5 rokoch odsúdený pre trestný čin majetkovej alebo hospodárskej povahy** podľa Trestného zákoníku.²⁴

²⁴ Do pozornosti vchádzajú hlavne trestné činy tesne späté s insolvenčným riadením, konkrétne podľa § 222 Poškodenie veriteľa, § 223 Zvýhodnenie veriteľa, § 224 Spôsobenie úpadku, § 225 Porušenie povinnosti v insolvenčnom riadení, § 226 Pletichy v insolvenčnom riadení, prípadne § 227 Porušenie povinnosti učiť pravdivé prehlásenie o majetku. (Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník)

Dlžník môže sledovať nepoctivý zámer aj vtedy, ak zatají časť svojich dlhov. Napríklad prípad pod sp.zn. KSOS 8 INS 2014/2012, kedy dlžník v návrhu uviedol, že má záväzky vo výške 2 527 052 Kč. Avšak do insolvenčného riadenia sa prihlásili veritelia s pohľadávkami vo výške 8 038 029,24 Kč. Insolvenčný súd usúdil, že opomenutím takého veľkého množstva pohľadávok dlžník prejavil prinajmenšom ľahkomyselný alebo nedbalý prístup k plneniu povinností v insolvenčnom riadení. V tomto prípade insolvenčný súd návrh na oddĺženie zamietol a rozhodol o riešení úpadku konkurzom.

Nízka hodnota plnenia

Ďalším dôvodom pre zamietnutie návrhu na povolenie oddĺženia je, že hodnota plnenia, ktoré by pri oddĺžení dostali nezaistení veritelia, bude **nižšia ako 30%** ich pohľadávok, ak teda nesúhlasili s ich nižším plnením.²⁵ Táto hodnota sa samozrejme určuje len odhadom a len u **nezaistených** prihlásených pohľadávok.

Zaistené pohľadávky sa uspokojujú zo **zaistenia**. Avšak v prípade, že je hodnota zaistenia nižšia ako hodnota pohľadávky, postupuje sa podľa ustanovenia § 167 insolvenčného zákona, ktoré hovorí, že rozdiel medzi hodnotou zaistenia a hodnotou pohľadávky sa považuje za pohľadávku **nezaistenú**. No toto ustanovenie počíta so **znaleckým posudkom**, ktorý ale pri predkladaní návrhu na povolenie oddĺženia **nie je vždy povinný**. Túto situáciu ešte komplikuje aj ustanovenie § 402 insolvenčného zákona, v ktorom je uvedené, že zaistení veritelia nemajú právo hlasovať o spôsobe oddĺženia ani v rozsahu rozdielu medzi zaistením a hodnotou pohľadávky.²⁶

V **praxi** sa takéto rozdeľovanie jednej pohľadávky na zaistenú a nezaistenú pri oddĺžení bežne nevykonáva. Pri oddĺžení sa veriteľ musí rozhodnúť, či túto pohľadávku prihlási ako zaistenú – vtedy sa bude uspokojovať len z predmetu zaistenia, alebo ju prihlási ako nezaistenú – kedy sa bude uspokojovať ako bežná pohľadávka v závislosti na spôsobe oddĺženia.

Tieto nezrovnalosti nič nemenia na fakte, že pri určovaní predpokladaného rozsahu uspokojenia veriteľov ide o **odhad**, v ktorom je možné tieto skutočnosti zohľadniť.

²⁵ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho řešení, § 395 odst. 1 písm. b)

²⁶ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 1100 s. ISBN 978-80-7400-320-2

Opakované oddĺženie a nezodpovedné konanie

Oddĺženie je chápané ako akási **mimoriadna šanca** pre dlžníka oslobodiť sa od záväzkov a začať odznova už s poučením. Dôvodom pre zamietnutie návrhu na povolenie oddĺženia môže byť teda aj opakované podanie návrhu tým istým dlžníkom. Teda dlžník má možnosť riešiť svoj úpadok formou oddĺženia len raz **aj v prípade neúspešného návrhu**.

Rovnako negatívne sa k návrhu na povolenie oddĺženia môže postaviť insolvenčný súd aj v prípade, že dlžník **nepristupuje k oddĺženiu dostatočne zodpovedne**. Teda ak dlžník nedodržiava stanovené lehoty, neplní si svoje povinnosti, alebo jeho prejavy voči súdu nie sú adekvátne danej situácii. Toto všetko proces oddĺženia komplikuje a naťahuje, čo negatívne pôsobí na jeho konečnú efektívnosť, a nepovolenie benevolentného oddĺženia je akýmsi **trestom za zlé správanie dlžníka**. Súd v tomto prípade návrh zamietne a rozhodne o riešení úpadku konkurzom a dlžník má povinnosť **nahradiť škodu**, ktorú podaním návrhu na oddĺženie spôsobil.

2.10.3 Spôsob oddĺženia

Keď je podaný návrh na povolenie oddĺženia úplný, spĺňajúci všetky náležitosti a prílohy, dlžník ho nevzal späť a súd ho neodmietol a nerozhodol o zamietnutí, rozhodne o **povolení oddĺženia**. Toto rozhodnutie je rozhodnutím o riešení úpadku dlžníka týmto spôsobom. Oddĺženie možno realizovať rôznymi spôsobmi.

O tom akým spôsobom bude oddĺženie realizované, rozhodujú veritelia **hlasovaním**. Právo hlasovať majú všetci nezaistení veritelia, ktorí včas prihlásili svoje pohľadávky. Hlasovanie prebieha na schôdzi veriteľov, ktorá bola zvolaná za týmto účelom, alebo hlasovaním mimo schôdze veriteľov. Hlasovanie mimo schôdze veriteľov prebieha písomne, prostredníctvom hlasovacích lístkov²⁷. Tieto lístky obsahujú označenie súdu, veriteľa a dlžníka, údaje o výške prihlásenej pohľadávky, predmet hlasovania a úradne potvrdený podpis veriteľa. Hlasy z hlasovania mimo schôdze sa pričítajú k hlasom z schôdze veriteľov a o danom spôsobe oddĺženia sa **rozhodne jednoduchou väčšinou hlasov** počítanou podľa výšky pohľadávok. V prípade, že nebude zvolený žiadny spôsob, určí ho insolvenčný súd. Spôsoby oddĺženia sú oddĺženie plnením splátkového kalendára a oddĺženie speňažením majetkovej podstaty.

²⁷ Hlasovacie lístky sú prístupné na internetových stránkach Ministerstva spravodlivosti <https://isir.justice.cz>

Oddĺženie formou plnenia splátkového kalendára

Pri oddĺžení formou plnenia splátkového kalendára, ide v podstate o **splácanie dlhov z príjmov dlžníka po dobu 5 rokov**. Tým dlžník obetuje časť svojich príjmov na splatenie svojich dlhov ale zachová si svoj majetok. Tieto čiastky sa určujú v závislosti od výšky budúcich príjmov.

Kroky pre výpočet čiastky určenej na úhradu pohľadávok veriteľom sú nasledovné:

1. Čistá mzda

- Od čistej mzdy sa odčíta základná čiastka. **Základná čiastka** sa rovná dvom tretinám súčtu nezhabateľnej čiastky na osobu dlžníka a jednej štvrtiny na každú osobu, ktorej je dlžník povinný poskytovať výživné. **Nezhabateľná čiastka** predstavuje súčet čiastky **životného minima** a **normatívnych nákladov** pre jednu osobu a byt užívaný na základe nájomnej zmluvy.²⁸
- Ak tento rozdiel je **nižší** ako nezhabateľná čiastka, dve tretiny tejto čiastky slúžia na úhradu splátky.
- Ak je **vyšší**, s čiastkou rovnou nezhabateľnej čiastky sa postupuje rovnako, a zvyšok sumy sa rozdeľuje veriteľom celý.
- Zvyšok čiastky dlžníkovi ostane. Ostane mu teda základná čiastka a jedna tretina rozdielu medzi čistou mzdou a základnou čiastkou. Vid' Príklad 1.

Príklad 1.

Tabuľka 2

1. Čistá mzda	15 000	15 000
2. Nezhabateľná čiastka	3 410 <i>životné minimum</i> + 5 352 <i>normatívne náklady</i>	8 762
3. Základná čiastka	$2/3 \cdot 8\,762$ <i>nezhabateľná čiastka</i>	5 841
4. Rozdiel je vyšší ako nezhabateľná čiastka	$9\,159$ <i>rozdiel</i> – 8 762	397
Veriteľom sa rozdelí	$5\,841 + 397$	5 238
5. Dlžníkovi zostane	$15\,000 - 6\,238$	8 762

²⁸ Základná čiastka vid' NV č. 595/2006 Sb., životné minimum vid' NV č. 409/2011 Sb., normatívne náklady vid' NV č. 414/2010

Dlžník má ženu a 1 dieťa:

Tabuľka 3

1. Čistá mzda	15 000	15 000
2. Nezhabateľná čiastka	3 410 <i>životné minimum</i> + 5 352 <i>normatívne náklady</i>	8 762
3. Základná čiastka	$\frac{2}{3} \cdot (\frac{2}{4} \cdot 8\,762 \text{ nezhabateľná čiastka} + 8\,762)$	8 762
4. Rozdiel je nižší ako nezhabateľná čiastka	6 238 <i>rozdiel</i> – 8 762	X
Veriteľom sa rozdelí	$\frac{2}{3} \cdot 6\,238$	4 158
5. Dlžníkovi ostane	15 000 – 4 158	10 842

Vypočítané splátky neplatí dlžník, ale insolvenčný súd prikáže platcovi mzdy dlžníka aby vykonával zrážky zo mzdy dlžníka a zasielal ich insolvenčnému správcovi, ktorý ich rozdeľuje veriteľom.

Zníženie splátok

Dlžník, ktorého oddĺženie sa realizuje formou plnenia splátkového kalendára, môže požiadať insolvenčný súd o zníženie zákonných mesačných splátok. Môže tak spraviť len vtedy, ak možno predpokladať, že tak uspokojí aspoň **50%** výšky pohľadávok veriteľov. Insolvenčný súd túto žiadosť môže ale aj nemusí prijať, prihliada pri tom na dôvody vzniku úpadku, celkovej výšky dlžníkových záväzkov, predpokladanej výšky jeho budúcich príjmov, odporúčaniu veriteľov a k ďalším skutočnostiam.

Dlžník je povinný vykonávať primeranú zárobkovú činnosť aby mohol plniť splátkový kalendár, v prípade nezamestnanosti je povinný sa o získanie práce usilovať. **Nesmie odmietnuť dary a dedičstvá** a musí ich využiť k mimoriadnym splátkam nad rámec splátkového kalendára. V prípade, že právnym úkonom tieto dary odmietne, je tento právny úkon **neplatný**. Musí oznámiť insolvenčnému súdu, správcovi a veriteľskému výboru všetky zmeny ohľadom svojho bydliska a zamestnania. Nesmie zatajovať žiadne príjmy ani prijímať záväzky, ktoré by nemohol v dobe ich splatnosti splniť²⁹, a nesmie poskytovať žiadnemu z veriteľov zvláštne výhody.

²⁹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho řešení, § 412

Ak dôjde v priebehu plnenia splátkového kalendára k významným zmenám v okolnostiach rozhodujúcich pre určenie výšky a trvania splátok, môže súd rozhodnúť o zmene splátkového kalendára. Takými zmenami môžu byť vznik povinnosti platiť výživné, úhrada celej pohľadávky jedného z veriteľov dlžníkovým spoludlžníkom alebo ručiteľom alebo ukončenie incidenčného sporu, v ktorom bola úspešne popretá pohľadávka veriteľa.

Oddĺženie formou speňaženia majetkovej podstaty

Oddĺženie formou speňaženia majetkovej podstaty je podobné riešeniu úpadku konkurzom. Veritelia sú uspokojovaní z peňazí, získaných z **predaja majetku dlžníka**. Majetok dlžníka určený k uspokojeniu pohľadávok, teda majetkovú podstatu, tvorí na rozdiel od konkurzu len majetok, ktorý tu patril **do okamihu rozhodnutia o schválení oddĺženia**. Majetok, ktorý dlžník nadobudne potom, už ostáva vo vlastníctve dlžníka. Čo náleží do majetkovej podstaty určí insolvenčný súd na základe **zoznamu majetku**, ktorý dlžník povinne predložil.

V tejto forme oddĺženia má dispozičné právo k majetkovej podstate insolvenčný správca, ktorý sa stará o speňaženie majetku a uspokojenie veriteľov. Miera tohto uspokojenia je teda úplne nezávislá od vôle dlžníka a závisí len na úkonoch insolvenčného správcu. Správca majetkovú podstatu speňažuje buď verejnou dražbou, predajom podľa ustanovení občanského súdného rádu o výkone rozhodnutia, a predajom mimo dražby. O spôsobe speňaženia rozhoduje veriteľský výbor, avšak ak ide o veci podliehajúce rýchlym znehodnocovaním alebo skazou, insolvenčný správca ho môže predat' aj bez tohto súhlasu.

Jednotlivé formy oddĺženia:

Tabuľka 4 (2011)

Návrhy na oddĺženie	18 108
Povolené oddĺženia	11 614
Oddĺženie formou plnenia splátkového kalendára	9 238
Oddĺženie formou speňaženia majetkovej podstaty	183

Zdroj: <http://insolvenčni-zakon.justice.cz/downloads/statistiky/2011.pdf>

Ako možno vidieť v tabuľke **Tabuľka 4**, úplná väčšina oddĺžení je realizovaných formou plnenia splátkového kalendára. V porovnaní s oddĺžením formou speňaženia majetkovej podstaty je to zrejme trochu miernejší spôsob zbavenia dlhov dlžníka a insolvenčný súd je takto ústretovejší k osudu dlžníka. No dôvodom prečo tomu tak je bude zrejme to, že dlžníci

väčšinou nemajú dostatok majetku, ktorý možno na plnenie oddĺženia speňažiť. Bežný dlžník totiž disponujú majetkom bežnej potreby čo je výbavou domácnosti a dlhy príliš vysoké na to aby mohli byť uhradené predajom vecí, ktoré je možné predat'.

2.10.4 Schválenie oddĺženia

Rozhodovanie o schválení oddĺženia je záverečným rozhodnutím predrealizačného štádia rozhodovania o oddĺžení. Po určení spôsobu oddĺženia a v prípade, že doteraz nenastali žiadne skutočnosti, ktoré by znemožňovali oddĺženie, insolvenčný súd rozhodne o **schválení oddĺženia**. Ak sa objavia pred schválením oddĺženia nejaké okolnosti, ktoré by schválenie znemožnili³⁰, insolvenčný súd oddĺženie neschváli a rozhodne o spôsobe riešenia dlžníkovho úpadku **konkurzom**.

Po schválení oddĺženia sa rušia obmedzenia dispozičných oprávnení dlžníka. Avšak pri oddĺžení plnením splátkového kalendára, je dlžník oprávnený nakladať s majetkovou podstatou len spôsobom uvedeným v tomto rozhodnutí. Pri oddĺžení formou speňaženia majetkovej podstaty, má dlžník dispozičné oprávnenie k majetku, ktorý nadobudol po tomto rozhodnutí. S majetkom tvoriacim majetkovú podstatu môže nakladať len insolvenčný správca.

Výkon rozhodnutia

Po dobu trvania účinkov schválenia oddĺženia, nemožno vykonať exekúciu ani výkon rozhodnutia. To platí aj v prípade plnenia splátkového kalendára. Aj keď dlžník má dispozičné oprávnenie k získanému majetku, tento majetok je stále súčasťou majetkovej podstaty, ktorá je od výkonu rozhodnutia a exekúcie chránená.³¹

Zrušenie schválenia oddĺženia

Ak si dlžník počas vykonávania oddĺženia nebude plniť podstatné povinnosti alebo to sám navrhne, insolvenčný súd schválené oddĺženie zruší a rozhodne o riešení dlžníkovho úpadku konkurzom. Tak isto rozhodne aj v prípade, že podstatnú časť splátkového kalendára nebude možné splniť alebo dlžník zaviniť vznik peňažného záväzku, ktorý nebude možné splniť po dobu dlhšiu ako 30 dní po lehote splatnosti.³²

³⁰ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho riešení, § 403

³¹ Vid' zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho riešení, § 109 odst. 1 písm. c) a § 411

³² Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho riešení, § 418 odst. 1

2.10.5 Splnenie oddlženia a oslobodenie dlžníka od platenia pohľadávok

Po vykonaní všetkých úkonov, ktoré podľa schváleného spôsobu oddlženia predstavujú realizáciu tohto spôsobu riešenia úpadku, je insolvenčné riadenie fakticky na konci.³³ Pri oddlžení **speňažením majetkovej podstaty** to nastáva, keď insolvenčný správca speňažil majetkovú podstatu a súd vydal **rozhľadné uznesenie, ktoré bolo následne splnené**. Pri oddlžení **plnením splátkového kalendára** k tomu dochádza až **po 5 rokoch** od schválenia oddlženia. Skôr je to možné len v prípade, že sa dlžníkovi podarí splatiť všetky svoje záväzky. Po splnení všetkých povinností, insolvenčný súd vydá rozhodnutie o splnení oddlženia. **Právnou mocou tohto rozhodnutia insolvenčné riadenie končí**.

Oslobodenie od platenia záväzkov

To však nemusí znamenať, že sa dlžník zbavil všetkých svojich dlhov. Pri oddlžení k zániku neuhradených záväzkov nedochádza, avšak môže dôjsť k oslobodeniu dlžníka od ich platenia. O oslobodení dlžníka od platenia pohľadávok rozhoduje insolvenčný súd na návrh dlžníka samostatným rozhodnutím. Toto oslobodenie môže nastať len v prípade, že dlžník **splní všetky svoje povinnosti**. To znamená, že aby k oslobodeniu došlo, musí byť oddlženie splnené a pohľadávky veriteľov musia byť uspokojené aspoň do výšky 30%, prípadne nižšej ak sa s dlžníkom dohodli.

Podľa § 415 insolvenčného zákona môže nastať situácia, že pri oddlžení speňažením majetkovej podstaty **nedošlo k uspokojeniu aspoň 30% pohľadávok**, no napriek tomu môže byť dlžník od plnenia zvyšku pohľadávok **oslobodený**. Je to možné v prípade, že dlžník dosvedčí, že to bolo spôsobené nezávisle od jeho vôle a že ani v prípade riešenia úpadku konkurzom, by nedošlo k vyššej miere uspokojenia veriteľov. Je to v zákone preto, lebo pri tejto forme oddlženia **dlžník plnenie pohľadávok nevykonáva**, takže mieru ich uspokojenia nemôže ovplyvniť. Táto výnimka môže byť udelená aj v prípade plnenia splátkového kalendára, kde insolvenčný súd skúma príčiny neuspokojenia stanovenej výšky pohľadávok. Ak súd nakoniec uzná, že všetky podmienky boli splnené, dlžníka od plnenia pohľadávok oslobodí. Budú síce existovať aj naďalej, ale veritelia nebudú môcť ich plnenie požadovať ani vymáhať.³⁴

³³ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 1100 s. ISBN 978-80-7400-320-2 s. 951

³⁴ Oslobodenie neplatí pre pohľadávky peňažného trestu alebo inej majetkovej sankcie, ktoré boli dlžníkovi uložené v trestnom riadení pre úmyselný trestný čin a ďalej pohľadávky na náhradu škody spôsobené úmyselným porušením právnej povinnosti. (zákon č. 182/2006 Sb., § 416 odst. 1)

Ak dlžník prešiel všetkými uvedenými krokmi a procesmi, splnil oddĺženie a bol oslobodený od platenia nesplatených záväzkov, pre nepoctivého dlžníka to nemusí znamenať šťastný koniec. Existuje 3 – ročná lehota, počas ktorej môže veriteľ podať návrh, na ktorého základe vyjde najavo, že dlžník konal podvodne a protiprávne. V tomto prípade mu insolvenčný súd **odejme oslobodenie** od platenia nesplatených záväzkov. Toto odňatie môže súd vykonať len ak tento návrh podá veriteľ, ktorého sa toto podvodné konanie dlžníka dotklo. Súd môže oslobodenie zrušiť aj rozhodnutím bez návrhu a to v prípade, keď zistí, že dlžník bol odsúdený za úmyselný trestný čin, ktorým podstatne ovplyvnil priebeh oddĺženia. Toto odňatie pre veriteľov znamená, že znovu získali oprávnenie požadovať a vymáhať od dlžníka uspokojenie svojich pohľadávok.

3 Postavenie veriteľa v oddĺžení

Súčasťou oddĺženia ako spôsobu riešenia úpadku, sa veritelia stávajú okamihom podania prihlášky k pohľadávke. Ak veriteľ má voči dlžníkovi pohľadávku ale nepodá prihlášku, k tejto pohľadávke sa v insolvenčnom riadení **neprihliada**. Na podanie prihlášky ma veriteľ **30 dní** od začiatku prihlasovacej lehoty, čiže od rozhodnutia o úpadku. Avšak veriteľ môže podať prihlášku k pohľadávke už pred začiatkom plynutia tejto lehoty, a to už od zahájenia insolvenčného riadenia.

3.1 Charakteristika veriteľov

Ako už bolo spomínané, oddĺženie je možné len u **nepodnikajúcich** fyzických osôb. Otázkou je, u koho sa tieto osoby zadlžujú, teda komu vznikajú pohľadávky voči týmto dlžníkom. Väčšinou ide o pohľadávky z úverových stykov, resp. veriteľov, poskytujúcich úvery dlžníkom. Ide či už o banky a veľké finančné inštitúcie, alebo nebankové subjekty a malé spoločnosti alebo osoby, ktoré poskytujú týmto osobám nebankové úvery.

Prvou, aj keď určite nie najlepšou cestou, ako sa dlžník snaží dostať zo zadĺženia, je ďalšie **zadĺženie**. Čím viac dlhov dlžník má, tým viac nových dlhov si vytvára a súhlasí s podmienkami, ktoré už nie sú pre neho tak výhodné. S tým súvisí aj popieranie pohľadávok, hlavne úrokov, ktoré je u týchto čoraz viac zadĺžených osôb čoraz vyššie. Dlžníci totiž pristupujú k pôžičkám s takými nevýhodnými podmienkami, že sú až v rozpore so zákonom, čo má za následok ich popretie či už do pravosti alebo výšky. Toto sa týka hlavne malých, často prazvláštnych spoločností, ktoré sa na trhu objavujú práve za účelom podvodného konania na úkor svojich klientov – dlžníkov. Samozrejme, nie vždy ide o takéto situácie. Dlžník sa môže do úpadku dostať aj vlastnou nerozvážnosťou, nešťastnou náhodou alebo najčastejšie stratou zamestnania. Vtedy sa veriteľom dlžníka v úpadku môže stať akákoľvek spoločnosť poskytujúca predaj na splátky, leasingová spoločnosť alebo štát.

Zahraničné osoby

Týmito veriteľmi sa rozumejú osoby, ktoré majú sídlo alebo miesto pobytu na území Českej republiky. No veriteľom sa bežne stávajú spoločnosti, ktoré sídlia mimo Českú republiku. Preto insolvenčný zákon obsahuje ustanovenie v § 426 a nasl., že insolvenčné

riadenie, v ktorom vystupuje veriteľ z iného štátu európskej únie, sa riadi priamo použiteľným predpisom práva Európskych spoločenstiev.³⁵

Insolvenčný zákon okrem iného, v tejto oblasti obsahuje aj ustanovenia o zverejňovaní a informovaní takýchto veriteľov. Na rozdiel od tuzemských veriteľov, ktorí sa napríklad o zahájení insolvenčného riadenia a výzvu k podávaní prihlášok k pohľadávkam dozvedajú z vyhlášky, ktorú insolvenčný súd zverejňuje, veriteľom z iných štátov EÚ insolvenčný súd musí toto rozhodnutie osobitne **doručiť**.

S touto problematikou súvisí prípad pod spisovou značkou KSOS 38 INS 14175/2010. Šlo o riešenie úpadku oddlžením, ktoré začalo rozhodnutím o úpadku 13.12.2010. Lehota pre prihlasovanie pohľadávok (30 dní) teda pripadla na 12.01.2011. Po uplynutí tejto lehoty, 26.01.2011, insolvenčnému súdu podala prihlášku k pohľadávke Slovenská firma, ktorú insolvenčný súd odmietol kvôli nedodržanej lehote.

V súlade s Nariadením Rady (EÚ) zahraničnému veriteľovi začína 30 denná lehota bežať až po osobitnom doručení výzvy k podávaniu prihlášok. Avšak Slovenská firma tvrdila, že jej insolvenčný súd túto výzvu nedoručil³⁶, takže táto lehota ešte nebežala. No insolvenčný súd túto výzvu veriteľovi nedoručil, pretože dlžník v zozname veriteľov tohto veriteľa neuviedol.

Slovenská firma v prihláške uviedla, že ide o postúpenú pohľadávku od Českej firmy, ktorá v zozname veriteľov uvedená bola. Pri postúpení pohľadávky, je veriteľ povinný podľa Občanského súdného rádu oznámiť toto postúpenie dlžníkovi. Dlžník tvrdil, že toto oznámenie vykonané nebolo, no Česká firma tvrdila, že áno.

Po súdnom spore nakoniec vrchný súd rozhodol v prospech dlžníka. Česká firma síce predložila dané oznámenie o postúpení pohľadávky, no jeho včasné doručenie dlžníkovi nedokázala, ani pomocou doručenky, ktorá napriek snahe veriteľa znemožniť jej čitateľnosť, s daným oznámením zjavne nemala nič spoločné. Pokus Českej firmy o obídenie 30 dennej lehoty na podávanie prihlášok k pohľadávkam teda súd zastavil a rozhodol o odmietnutí tejto prihlášky a ukončení účasti veriteľa v tomto insolvenčnom riadení.

³⁵ Nariadenie Rady (ES) č. 1346/2000 zo dňa 29. mája 2000 o úpadkovom riadení

³⁶ Podľa § 430 insolvenčného zákona je insolvenčný súd povinný túto výzvu doručiť zahraničnému veriteľovi.

3.1.1 Veriteľské orgány

Veritelia v oddĺžení vystupujú v rámci veriteľských orgánov. Veriteľskými orgánmi sú schôdza veriteľov, veriteľský výbor prípadne zástupca veriteľov.

Schôdza veriteľov

Schôdza veriteľov volí a odvoláva členov veriteľského výboru alebo zástupcu veriteľov a rozhoduje či ponechá vo funkcii dočasný veriteľský výbor. Táto schôdza vykonáva v insolvenčnom riadení funkciu podobnú valnému zhromaždeniu v spoločnosti s ručením obmedzeným. Rozhoduje teda mimo iného aj o ďalšom postupe insolvenčného riadenia či určení spôsobu vykonania oddĺženia.

Zvoláva a riadi ju insolvenčný súd z vlastnej iniciatívy alebo na návrh insolvenčného správcu, veriteľského výboru alebo veriteľov.³⁷ Právo zúčastniť sa na tejto schôdzi majú prihlásený veritelia, dlžník, insolvenčný správca, štátne zastupiteľstvo ak sa účastní insolvenčného riadenia a odborová organizácia pôsobiaca u dlžníka.

O predmete jednania sa rozhoduje **hlasovaním**, pričom podľa § 49 insolvenčného zákona sa vyžaduje k platnosti uznesenia schôdze veriteľov nadpolovičná väčšina hlasov prítomných alebo riadne zastúpených veriteľov pričom platí, že na 1 korunu pohľadávky pripadá 1 hlas.

Veriteľský výbor

Schôdzou ustanovený veriteľský výbor sa volí ak je prihlásených viac ako 50 veriteľov. Má najmenej 3 a najviac 7 členov (každý člen má svojho náhradníka) s tým, že majú byť zastúpené všetky skupiny veriteľov podľa povahy pohľadávky. Veriteľský výbor chráni spoločný záujem veriteľov a v súčinnosti s insolvenčným správcom prispieva k naplneniu účelu insolvenčného riadenia.

Insolvenčný súd môže do doby, keď dôjde k ustanoveniu veriteľského výboru, ustanoviť **dočasný veriteľský výbor**. Ak podá insolvenčný návrh dlžník, určí dočasný veriteľský výbor ihneď. Dočasný veriteľský výbor sa volí obdobne ako schôdzou ustanovený veriteľský výbor.

V prípade, že v priebehu insolvenčného riadenia klesne počet členov veriteľského výboru pod 3, vykonáva pôsobnosť veriteľského výboru až do potvrdenia novej voľby

³⁷ Vid' zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho řešení, § 47 odst.1

insolvenčný súd. Ak nie je voľba veriteľského výboru povinná, teda ak dlžník nemá viac ako 50 veriteľov, môže schôdza veriteľov miesto neho zvoliť **zástupcu veriteľov** a jeho náhradníka, ktorí vykonávajú činnosť, ktorú inak vykonáva veriteľský výbor.

V praxi sa veriteľské orgány v takejto podobe často **nevyskytujú**. V oddlžení prakticky k samotnému uskutočneniu schôdze veriteľov nedochádza. Na zvolanú schôdzu veriteľov sa totiž veritelia nedostavujú. Zrejme to nebude zapríčinené akousi nezrozumiteľnosťou insolvenčného zákona, prípadne nevedomosťou veriteľov o insolvenčnom riadení. Dôvodom nebude ani to, že pri oddlžení dochádza k uspokojeniu len malej časti ich pohľadávok. Tieto závery vyplývajú z toho, že títo veritelia samotné prihlášky k pohľadávkam podávajú, teda samotnej účasti na oddlžení sa nevyhýbajú. Je možné, že sa veritelia nedostavujú z dôvodu ich pochybností o hodnote, ktorú im ich účasť na insolvenčnom riadení prinesie.

3.2 Dôsledky neúčasti veriteľov na schôdzi veriteľov

Neúčasťou na schôdzi veriteľov veriteľ prichádza o **hlasovacie právo**. Pre veriteľov asi najpodstatnejšie, je hlasovanie o spôsobe oddlženia, pri ktorom môžu veritelia rozhodnúť či bude oddlženie realizované formou splátok alebo speňažením majetkovej podstaty. Môže nastať situácia, kedy dlžník disponuje takým majetkom, z ktorého speňaženia by bolo možné uspokojiť značnú časť pohľadávok veriteľov.

No v prípade, že sa veritelia nedostavia na ustanovenú schôdzu veriteľov, funkciu tejto schôdze vykonáva insolvenčný súd. A tento súd, môže z dobrosrdečnosti alebo z istej ľútosti rozhodnúť o spôsobe oddlženia formou plnenia splátkového kalendára, pričom dôjde k uspokojeniu menšej časti pohľadávok ako formou speňaženia majetkovej podstaty. Už len z tohto, aj keď prakticky asi jediného relevantného dôvodu, by bolo pre veriteľov výhodné sa schôdze veriteľov zúčastňovať. To či sa veriteľ schôdze zúčastní alebo nie, je na ňom samotnom a v prípade, že hodnota takto získaných zdrojov je nižšia ako hodnota prostriedkov vynaložených na jeho samotnú účasť na schôdzi, nie je na jeho rozhodnutí čo namietat'.

3.3 Prihláška k pohľadávke

Prihlášku k pohľadávke možno podať len na **formulári** (viď príloha 2), ktorý je verejne prístupný na internetových stránkach **<https://isir.justice.cz>**. Ako vyplýva z tohto formulára, prihláška musí obsahovať isté náležitosti³⁸ (sú uvedené aj vo vyhláške č. 311/2007 Sb.). Medzi tieto náležitosti patria hlavne informácie o povahe a vlastnostiach pohľadávky, jej druhu a dôvody jej vzniku.

Logickou náležitosťou prihlášky k pohľadávke je určenie výšky prihlasovanej pohľadávky. Tú je nutné vyjadriť vždy v peniazoch (v českých korunách), aj v prípade, že ide o pohľadávku nepeňažnú. V prípade nepeňažnej pohľadávky je vhodné, zo strany veriteľa aby ju prihlásil len v takej výške, v akej môže byť spoľahlivo zistená. Tým sa vyhne nepríjemnostiam v podobe popretia pohľadávky. Ak je prihláška k pohľadávke po preskúmaní insolvenčným správcom v poriadku, napíše sa do zoznamu prihlásených pohľadávok a zverejní sa.

Ďalej nasleduje preskúmanie prihlásených pohľadávok. Toto preskúmanie sa vykonáva na **prieskumnom konaní**, ktoré zvoláva insolvenčný súd. Insolvenčný správca a dlžník, tu môžu poprieť prihlásenú pohľadávku a to rôznym spôsobom.

3.3.1 Popretie pohľadávky

Ak ide o **popretie pravosti pohľadávky**, dlžník namieta jej samotnú existenciu. Teda tvrdí, že prihlásená pohľadávka nikdy nevznikla, resp. už zanikla alebo je už premlčaná.

Ako **príklad** možno uviesť prípad oddĺženia pod sp.zn. KSPA 59 INS 10017/2011, kedy veriteľ prihlásil pohľadávku z titulu zmluvnej pokuty vo výške 109 253 Kč. Avšak po jej preskúmaní insolvenčný správca zistil, že táto zmluvná pokuta bola uplatnená v rozpore so zákonom a teda uplatnená byť ani nemohla – čiže žiadna zmluvná pokuta a teda **pohľadávka nevznikla**. Ako sa uvádza v protokole o prieskumnom konaní, táto pohľadávka sa popiera úplne čo do pravosti.

³⁸ Okrem obecných náležitostí podľa § 42 odst. 4 a § 79 odst. 1 Občanského soudního řádu.

Popretie výšky pohľadávky

Aj v prípade, že prihlásená pohľadávka existuje, môže nastať situácia, že si veriteľ prihlási pohľadávku vo väčšej výške aká je v skutočnosti. V tomto prípade, dlžník a insolvenčný správca, môžu poprieť prihlásenú pohľadávku čo do jej výšky.

Napríklad veriteľ prihlásil svoju pohľadávku – zmluvnú pokutu vo výške 71 889 Kč. Vzhľadom na okolnosti, insolvenčný správca usúdil, že je neprimeraná a teda v rozpore so zákonom. Avšak na rozdiel od predchádzajúceho prípadu, v rozpore so zákonom bola len jej výška, nie jej uplatnenie. Na základe právnych predpisov, sa určila zákonná výška zmluvnej pokuty 44 889 Kč. Teda 27 000 Kč je hodnota pohľadávky, ktorú dlžník a insolvenčný správca poprel a v insolvenčnom riadení sa k nej ďalej neprihliadalo. (Sp. zn. KSPA 59 INS 10017/2011).

Pohľadávku možno čo do výšky poprieť v akejkoľvek čiastke. Avšak, ak skutočná výška prihlásenej pohľadávky bude **nižšia ako 50%** pohľadávky prihlásenej, k tejto pohľadávke sa podľa § 178 insolvenčného zákona ďalej **neprihliada**. To v konečnom dôsledku znamená, že popretie pohľadávky insolvenčným správcom a dlžníkom vo väčšej výške ako 50% z prihlásenej pohľadávky, má rovnaký dôsledok ako popretie pohľadávky čo do jej pravosti. Toto ustanovenie insolvenčného zákona plní akúsi **preventívnu funkciu** proti veriteľom, ktorí s vedomím toho, že ich pohľadávky pravdepodobne nebudú uspokojené v plnej výške, chcú navýšením svojej pohľadávky v prihláške, zvýšiť hodnotu, ktorú od dlžníka dostanú.

Ako príklad možno uviesť prípad pod sp.zn. KSOS 13 INS 18127/2011 kde veriteľ prihlásil svoju pohľadávku vo výške 42 814 Kč, pričom v prieskumnom konaní bola pohľadávka zistená len vo výške 10 810 Kč. Ako bolo uvedené v súdnom uznesení, s odvolaním na § 178 IZ sa k tejto pohľadávke ďalej neprihliadalo. V tomto konkrétnom prípade, sa podarilo dlžníkovi a insolvenčnému správcovi poprieť všetky prihlásené pohľadávky veriteľa vo výške viac ako 50% z prihlásenej hodnoty, a právnu mocou tohto uznesenia sa prihláška tohto veriteľa odmietla, čím jeho účasť v tomto insolvenčnom riadení skončila.

Zaujímavý prípad je prípad pod sp.zn. KSOS 25 INS 14345/2010. Veriteľ prihlásil prihláškou k pohľadávke pohľadávku vo výške 55 680 Kč. Nasledovalo prieskumné konanie, v ktorom však bola zistená pohľadávka len vo výške 16 377 Kč. Popretá bola pohľadávka čo do pravosti vo výške 39 303 Kč. Šlo o zmluvnú pokutu, ktorá bola podľa dlžníka určená

v rozpore s dobrými mravmi. Ide jasne o prípad uvedený vyššie, kedy bola **zistená pohľadávka nižšia ako 50%** prihlásenej pohľadávky. Napriek tomu, sa veriteľovi podarilo udržať svoju pohľadávku v insolvenčnom riadení a to podaním žaloby. Veriteľ sa v nej obhajoval tým, že dlžník o daných podmienkach vedel a súhlasil s nimi.

Počas doby, kedy bolo o tejto žalobe rozhodované, insolvenčné riadenie pokračovalo ďalej, pričom k tejto pohľadávke bolo prihliadané vo výške v ktorej bola zistená a uhrádzala sa spolu s ostatnými pohľadávkami. Časť plnenia, ktorá pripadala na popretú časť pohľadávky, sa **viedla osobitne** až do doby, kedy bolo o tejto žalobe (a teda skutočnej výšky popretia pohľadávky) rozhodnuté. Z tejto žaloby – incidenčného sporu nakoniec vzišlo uznesenie o zmieri. V ňom sa dlžník s veriteľom dohodli na tom, že z popretých 39 303 Kč, bolo 12 012,27 Kč prihlásených oprávnene a zvyšných 27 290,73 Kč ostáva popretých. Na koniec teda ostala zistená pohľadávka **vyššia ako 50%** prihlásenej pohľadávky, čo umožnilo aby bola uspokojená v rámci prebiehajúceho insolvenčného riadenia. Časť plnenia, ktorá sa viedla osobitne sa rozpočítala podľa nových pomerov pohľadávok a prerozdělila sa.

Popretie poradia pohľadávky

O popretie pohľadávky čo do jej poradia ide vtedy, ak je namietané, že pohľadávka má **menej výhodné poradie** ako je poradie uvedené v prihláške pohľadávky, alebo ak je popierané právo na uspokojenie pohľadávky zo **zaistenia**. Ten, kto popiera poradie pohľadávky, musí súčasne uviesť, v akom poradí má byť pohľadávka uspokojená.³⁹ Je otázne ako možno namietat poradie pohľadávky uvedené v prihláške k pohľadávke, keďže podľa § 176 IZ prihlášku možno podať jedine na formulári, ktorý je zverejnený na stránke **<https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR>**. Tento formulár totiž neobsahuje žiadne určenie poradia pohľadávky, čo je logické, keďže veriteľ nemôže vedieť, v akom poradí má byť jeho pohľadávka uspokojená v porovnaní s ostatnými veriteľmi. Toto ustanovenie zrejme ostalo v zákone z minulosti, kedy sa poradie a pohľadávky určovalo iným spôsobom.

Poprieť však možno samotnú existenciu **zaistenia**, pričom ak bude popreté zaistenie pohľadávky, k tejto pohľadávke sa bude prihliadať ako k pohľadávke nezaistenej.

³⁹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, § 195

3.4 Druhy pohľadávok

Prihláškou k pohľadávke sa prihlasujú pohľadávky z **obchodného styku**, teda pohľadávky vyplývajúce z dodávateľsko-odberateľských vzťahov, konkrétne kúpno-predajných zmlúv.

Pohľadávky zo zaistenia

Ako prvé, sa v insolvenčnom riadení uspokojujú pohľadávky, ktoré vyplývajú zo zaistenia alebo zástavného práva. Tieto pohľadávky sa uspokojujú z predmetu zaistenia. Ak je na jednej veci, napríklad nehnuteľnosti viac zaistení, platí, že pre poradie uspokojenia zaistených veriteľov je rozhodujúca **doba vzniku tohto zaistenia**. To znamená, že najskôr sa uspokojí pohľadávka, ktorá bola zaistená ako prvá a až potom pohľadávky zaistené neskôr.

Ak v prieskumnom konaní vyjde najavo skutočnosť, že veriteľ má na uspokojenie zo zaistenia prihlásenej pohľadávky právo v **menšom rozsahu ako 50%** hodnoty zaistenia vyplývajúcej z prihlášky k pohľadávke, k tomuto právu sa **neprihliada**.

Podľa § 179 insolvenčného riadenia naopak, rozdiel medzi prihlásenou a skutočnou hodnotou zaistenia, musia ostatným zaisteným veriteľom uhradiť.

Napríklad veriteľ prihlási pohľadávku 1 mil. Kč s tým že hodnota zaistenia je 1 mil. Kč a v prieskumnom konaní sa zistí že hodnota zaistenia je len 100 tis. Kč. V tomto prípade sa k tomuto zaisteniu vo výške 100 tis. Kč neprihliada a celá pohľadávka 1 mil. Kč sa uspokojí ako bežná, nezaistená pohľadávka. Tento veriteľ ďalej zaplatí rozdiel, teda 900 tis. Kč ostatným zaisteným veriteľom. Ak by sa ale zistilo, že nielen zaistenie nie je v poriadku, ale aj celá pohľadávka, tento veriteľ zaplatí 1 mil. Kč zaisteným veriteľom a ešte k tomu aj 1 mil. Kč v prospech majetkovej podstaty.⁴⁰

Táto sankcia sa v praxi neuplatňuje. Ustanovenie § 178 a 179 je totiž podľa Ústavného soudu České republiky v rozpore s Listinou základních práv a slobod, čo znemožňuje jej uplatnenie.⁴¹

⁴⁰ ZELEŇKA, Jaroslav a kol. Insolvenční zákon, 2. vyd. Praha: Linde, 2008. 796 s. ISBN 978-80-7201-707-2, strana 288

⁴¹ 20. 11. 2009 bol podaný Vrečným soudem v Praze návrh na zrušenie § 178 a 179 (sp.zn. Pl.ÚS 36/09). O tomto návrhu Ústavní soud České republiky rozhoduje.

Pohľadávky za majetkovou podstatou

Pohľadávky môžu vzniknúť aj v priebehu samotného insolvenčného riadenia. Tieto pohľadávky sa neprihlasujú prihláškou, ale **uhrádzajú sa priebežne** s ich vznikom a to z majetkovej podstaty. Tieto pohľadávky sa nazývajú pohľadávkami za majetkovou podstatou. Vznikajú buď po zahájení insolvenčného riadenia, alebo po rozhodnutí o úpadku a sú presne vymedzené v § 168 insolvenčného zákona. Ide najmä o náklady spojené s udržovaním majetkovej podstaty, výdaje insolvenčného správcu, správne poplatky a podobne.

Ďalším druhom pohľadávok podľa insolvenčného zákona sú **pohľadávky postavené na roveň pohľadávkam za majetkovou podstatou**. Tieto pohľadávky sa taktiež uspokojujú kedykoľvek v priebehu insolvenčného riadenia. Ide najmä o pohľadávky z pracovnoprávných vzťahov teda mzdy, povinné odvody, výživné a podobne. Tieto pohľadávky a pohľadávky za majetkovou podstatou sa uplatňujú voči insolvenčnému správcovi tak ako keby bol on v tomto vzťahu dlžníkom.⁴²

Úroky z omeškania

V prípade, že dlžník neuhradí veriteľovi jeho pohľadávku v dobe splatnosti, veriteľ túto pohľadávku navýši o úrok z omeškania. Tieto úroky z omeškania sú pri oddĺžení taktiež súčasťou pohľadávky, ktorú si veriteľ prihlasuje. Aby sa zabránilo ich neustálemu zvyšovaniu a s tým spojeným neprijemnostiam, insolvenčný zákon v § 170 hovorí, že tieto úroky sa **v insolvenčnom riadení neuspokojujú**. To znamená, že do príslušenstva pohľadávky sa započítajú len úroky z omeškania, ktoré vznikli ešte **pred rozhodnutím o úpadku**.

K nákladom, ktoré sa v insolvenčnom riadení neuspokojujú patria napríklad aj **náklady účastníkov riadenia**, ktoré vznikli účasťou v insolvenčnom riadení. Tým sa myslia hlavne náklady spojené s účasťou veriteľa na prieskumnom konaní, náklady na podanie prihlášky k pohľadávkam a podobne.

⁴² ZELENKA, Jaroslav a kol. Insolvenční zákon, 2. vyd. Praha: Linde, 2008. 796 s. ISBN 978-80-7201-707-2, strana 276

4 Účtovné a daňové dôsledky oddĺženia pre veriteľov

Úpadok dlžníka je sám o sebe pre veriteľa nie moc príjemnou situáciou. Už len z toho dôvodu, že pravdepodobne jeho pohľadávka voči nemu nebude uspokojená v plnej výške alebo zo samotnej účasti v insolvenčnom riadení a z nej vyplývajúcich povinností pre veriteľa. V tejto kapitole budú rozoberané povinnosti, resp. činnosti, ktoré veriteľovi vyplývajú v oblasti daní a účtovníctva.

4.1 Opravné položky

Hlavným dopadom oddĺženia na daňové zaťaženie a účtovníctvo veriteľa je tvorba opravných položiek. Opravné položky predstavujú **prechodné zníženie hodnoty pohľadávky**. Tvorí sa v prípade, že dlžník danú pohľadávku neuhradí v dobe splatnosti. Čím dlhšia doba po splatnosti uplynie, tým je menšia šanca, že bude pohľadávka veriteľovi uhradená v plnej výške. Znížením hodnoty pohľadávky teda opravné položky prenášajú toto riziko do účtovníctva, čím zabezpečujú **verný a poctivý obraz** predmetu účtovníctva. Tvorba opravných položiek sa v účtovníctve zachytí na vrub účtu 559 - Tvorba a zúčtovanie opravných položiek v prevádzkovej činnosti spolu so zápisom v prospech účtu 391 – Opravná položka k pohľadávkam. Ide o tvorbu účtovných opravných položiek, ktoré sú **pripočítateľnou položkou** k základu dane z príjmu.

Daňové opravné položky

Tvorbu daňových opravných položiek upravuje zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů (ďalej len zákon o rezervách). V tomto zákone sú presne vymedzené prípady, kedy možno daňovú opravnú položku vytvoriť. Podľa § 8 tohto zákona možno tvoriť daňové opravné položky k pohľadávkam voči dlžníkom v insolvenčnom riadení, k pohľadávkam splatným po 31. decembri 1994, k pohľadávkam z titulu ručenia za colný dlh a k nepremlčaným pohľadávkam v súvahovej hodnote nižšej ako 30 000 Kč. Tvorba týchto pohľadávok sa účtuje na vrub účtu 558 – Tvorba a zúčtovanie zákonných opravných položiek v prevádzkovej činnosti a v prospech účtu 391 – Opravná položka k pohľadávkam. Týmto spôsobom si veriteľ hodnotu neuhradenej pohľadávky preniesie do daňových nákladov, takže si zníži základ dane, ktorý bol zaúčtovaním tejto pohľadávky predtým zvýšený.

Tvorba daňových opravných položiek je **dobrovoľná** a v prípade, že veriteľ opravnú položku nevytvoril v kontrolovanom období, nemožno sa jej spätne domáhať, napríklad pri daňovej kontrole. Opravné položky možno tvoriť len voči pohľadávkam, o ktorých bolo pri ich vzniku účtované vo **výnosoch** a tento výnos nebol oslobodený od dane z príjmov alebo zaradeným do samostatného základu dane. Opravné položky sa netvoria ani k pohľadávkam zo zmluvných pokút a úrokov z omeškania a iných sankcií zo záväzkových vzťahov.⁴³

4.1.1 Opravné položky k pohľadávkam voči dlžníkom v oddĺžení

V prípade veriteľa v oddĺžení je najzaujímavejšia problematika opravných položiek k pohľadávkam voči dlžníkom v oddĺžení. Tieto opravné položky sú upravené v § 8 zákona o rezervách.

Tvorba opravných položiek

Tvoriť takúto opravnú položku môže len veriteľ, ktorý vedie účtovníctvo. Výška opravnej položky môže byť až do **100%** výšky súvahovej hodnoty prihlásenej pohľadávky. Pozornosť treba upriamiť na ustanovenie § 2 zákona o rezervách, podľa ktorého opravné položky nemožno vytvoriť k pohľadávkam zo zmluvných pokút a úrokov z omeškania a iných sankcií zo záväzkových vzťahov. V takomto prípade je nutné toto príslušenstvo k pohľadávke od pohľadávky oddeliť a opravná položka sa vytvorí len k hodnote samotnej pohľadávky.

Zrušenie opravných položiek

Po vytvorení opravných položiek môžu nastať rôzne situácie, pri ktorých je veriteľ povinný vytvorené opravné položky zrušiť.

Prvou je prípad, kedy došlo k **popretiu prihlásenej pohľadávky**. Predpokladom popretia je účinné popretie pohľadávky. Ak popretie insolvenčným správcom alebo dlžníkom veriteľ akceptuje, zruší opravnú položku v období kedy k popretiu došlo. Ak toto popretie neakceptuje, nastáva incidenčný spor a veriteľ opravnú položku zruší na základe právomocného rozhodnutia súdu. V praxi je však rušenie opravných položiek z tohto dôvodu asi výnimočné, keďže pre veriteľa vytvorenie a následné zrušenie opravnej položky znamená vynaloženie určitej námahy a nákladov. Poprieť prihlásenú pohľadávku možno na základe prieskumného konania, takže pre veriteľa je výhodnejšie počkať 30 dní na výsledok tohto

⁴³ Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, § 2 odst. 2

prieskumného konania a opravnú položku vytvoriť alebo nevytvoriť v závislosti na jeho výsledku.

Ďalej sa opravné položky rušia v návaznosti na výsledky prebiehajúceho insolvenčného riadenia. Konkrétne v prípadoch, kedy už nie je možné ďalej pokračovať v insolvenčnom riadení. To môže podľa insolvenčného zákona nastať v niekoľkých prípadoch:

- pri odmietnutí, späťvziatí alebo zamietnutí insolvenčného návrhu alebo
- rozhodnutí o tom, že dlžník nie je v úpadku.

Príklad:

Spoločnosť Computer s.r.o. predala dňa 25. 01. 2011 na zákazku vyrobený počítač pánovi Bakalárovi za 50 000 Kč. Vystavila mu faktúru so splatnosťou do 12. 02. 2011. Pán Bakalár podal insolvenčný návrh spolu s návrhom na oddĺženie a 15. 09. 2012 insolvenčný súd vydal vyhlášku o zahájení insolvenčného riadenia. 28. 09. 2012 insolvenčný súd vydal rozhodnutie o úpadku a povolenie oddĺženia. Spoločnosť Computer s.r.o. podala 16. 10. 2012 prihlášku k pohľadávke voči pánu Bakalárovi.

Tabuľka 5

Poradie	Dátum	Účtovný prípad	Suma	MD	D
1.	25.3.2011	Vystavená faktúra	50000	311	
			8335		343
			41665		601
2.	16.10.2011	Tvorba OP	50000	558	391

14. 11. 2012 insolvenčný správca úspešne poprel veriteľovu prihlášku. Ak veriteľ popretie akceptuje, k tomuto dňu opravnú položku zruší. (Ak nie, podá žalobu a v závislosti od výsledku súdneho pojednávania opravnú položku zruší ku dňu právoplatnosti rozhodnutia súdu).

3.	14.11.2011	Zrušenie OP	50000	391	558
----	------------	-------------	-------	-----	-----

Pokračovanie v tvorbe opravných položiek

V prípade, že zaniknú dôvody pre vznik opravnej položky podľa § 8, teda k pohľadávkam voči dlžníkovi v insolvenčnom riadení, je možné aby veriteľ pokračoval v tvorbe opravných položiek podľa § 8a zákona o rezervách.

Môže ísť o pohľadávky v **nižšej** hodnote ako 200 000 Kč ak od konca ich splatnosti ubehlo viac ako 6 mesiacov. V tomto prípade je teda možné vytvoriť opravnú položku až do výšky 20 % hodnoty neuhradenej výšky pohľadávky. Ďalšie znižovanie hodnoty pohľadávky formou opravných položiek je možné, len v prípade, že ohľadom týchto pohľadávok bolo zahájené súdne riadenie a uplynula od splatnosti doba:

- 12 mesiacov – až do výšky 33% z neuhradenej pohľadávky
- 18 mesiacov – až do výšky 50% z neuhradenej pohľadávky
- 24 mesiacov – až do výšky 66% z neuhradenej pohľadávky
- 30 mesiacov – až do výšky 80% z neuhradenej pohľadávky
- 36 mesiacov – až do výšky 100% z neuhradenej pohľadávky.

V prípade pohľadávok, ktorých súvahová hodnota je **vyššia** ako 200 000 Kč, je zahájenie súdneho konania podmienkou aj pre tvorbu opravnej položky vo výške 20% z neuhradenej výšky pohľadávky.⁴⁴

Ak má veriteľ pohľadávku ku ktorej je vytvorená opravná položka podľa § 8a voči dlžníkovi, ktorý sa dostal do insolvenčného riadenia, musí túto pohľadávku veriteľ v tomto riadení prihlásiť. Ak tak neučiní včas, nielen že nevytvorí opravnú položku podľa § 8, ale dokonca dôjde k **zníženiu opravných položiek** už pred tým vytvorených. Pri pohľadávkach s hodnotou pod 200 000 Kč dôjde k zníženiu opravnej položky na 20% a ďalej v jej tvorbe nemožno pokračovať. Pri pohľadávkach v hodnote nad 200 000 Kč dôjde k zrušeniu opravnej položky v plnej výške, pretože pôvodné súdne riadenie už neprebíha, vzhľadom na vzniknuté insolvenčné riadenie a s ním spojenými účinkami a do tohto insolvenčného riadenia pohľadávku neprihlásil.⁴⁵

4.2 Odložená daň

S opravnými položkami súvisí ďalší účtovný dopad oddĺženia na veriteľa. Je ním **odložená daň z príjmov**. Táto účtovná kategória prakticky nemá viazanosť na proces oddĺženia ako skôr na existenciu samotných opravných položiek. Odložená daň slúži na elimináciu skreslenia výsledku hospodárenia bežného obdobia, ktoré je spôsobené vplyvom **odlišných daňových a účtovných opravných položiek**. Ako bolo spomínané v časti 4.1.1,

⁴⁴ Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, § 8a

⁴⁵ PILAŘOVÁ, Ivana, Účetní a daňový pohled na pohledávky po lhůtě splatnosti – insolvence dlužníka a odpisy pohledávek. Účetnictví v praxi. 2011, č. 1, s. 23. ISSN 1211-7307

opravné položky voči dlžníkovi v insolvenčnom riadení sa môžu tvoriť až do 100% výšky neuhradenej pohľadávky.

Je pravdepodobné, že veriteľ bude účtovať len o daňových opravných položkách vzhľadom na časovú strohosť oddĺženia keďže o zahájení insolvenčného riadenia a možnosti tvorby opravnej položky sa dozvedá celkom náhle. Tak isto si zrejme bude uplatňovať čo najvyššiu možnú úroveň opravnej položky, teda 100%. No predsa len môže teoreticky nastať situácia, že k daňovej opravnej položke v plnej výške, vytvorí účtovnú položku v nižšej výške aby v účtovníctve lepšie zobrazovala hodnotu danej pohľadávky (napríklad vysoká možnosť úhrady pohľadávky v oddĺžení).

Tvorbou daňovej opravnej položky v plnej výške sa hodnota pohľadávky, ku ktorej sa táto opravná položka tvorí rovná nule. Daňová hodnota pohľadávky je teda nižšia ako účtovná hodnota, ktorá je napríklad 20% pri tvorbe účtovnej opravnej položky vo výške 80%. Tak vzniká **zdaniteľný rozdiel**, ktorý vedie k účtovaniu o odloženom **daňovom záväzku**. Tým sa zvýši záväzok na daň z príjmov, takže sa v spoločnosti zachytí určitá časť zisku, ktorá bude v budúcom období slúžiť na krytie zvýšenej daňovej povinnosti – v budúcnosti budú do nákladov uznané účtovné opravné položky, ktoré budú však daňovo neúčinné a základ dane sa o ne bude musieť zvýšiť.⁴⁶

Odložená daň sa vypočíta ako platná sadzba dane z príjmu z rozdielu medzi účtovnou zostatkovou cenou a daňovou zostatkovou cenou. Účtujeme o nej prostredníctvom účtov 592 – Daň z príjmov z bežnej činnosti – odložená, a 481 – Odložený daňový záväzok a pohľadávka.

Príklad:

Veriteľ má pohľadávku, ktorej hodnota je 100 000 Kč. K tejto pohľadávke vytvoril daňovú opravnú položku k pohľadávke v plnej výške. Účtovná opravná položka je však len vo výške 85%.

Daňová zostatková cena pohľadávky = 0

Účtovná zostatková cena pohľadávky = 15 000

Odložená daň = 20% · 15 000 = 3000 Kč.

⁴⁶ ŠEBESTÍKOVÁ, Viola, Účetní operace kapitálových společností. 3. vyd. Praha: 2011, 256 s. ISBN 978-80-247-4018-8

Tabuľka 6

Poradie	Účtovný prípad	Suma	MD	D
1.	Odložený daňový záväzok	3 000	592	481

4.3 Odpis pohľadávky

Ako bolo spomínané, opravné položky predstavujú prechodné zníženie hodnoty pohľadávky. Ide teda o postupné znižovanie hodnoty pohľadávky v súlade so zásadou opatrnosti. Stále však existuje šanca na úhradu tejto pohľadávky od dlžníka. No môže nastať situácia, kedy už je isté, že dlžník túto pohľadávku už nikdy neuhradí. Tento problém rieši **jednorazový odpis pohľadávky**. Daňový odpis pohľadávky upravuje Zákon o daních z príjmov (ďalej len zákon o dani z príjmov) v § 24 odst.2 písm.y.

Odpis pohľadávky sa v účtovníctve zachytí na strane MD nákladového účtu 546 – Odpis pohľadávky spolu s účtom 311 – Odberatelia na strane D čím sa pohľadávka zruší a vznikne náklad.

Odpis pohľadávky možno uplatniť len na pohľadávky, ku ktorým možno tvoriť daňové opravné položky. Ak je k pohľadávke uplatnená opravná položka v plnej výške (100%), je tejto pohľadávke možno uznať odpis. Zákon presne vymedzuje situácie, kedy možno pohľadávku odpísať.⁴⁷

4.3.1 Odpis pohľadávky voči dlžníkovi v oddĺžení

Podľa zákona o dani z príjmov možno odpísať pohľadávku voči dlžníkovi, ktorý je v úpadku alebo ktorému úpadok hrozí, na **základe výsledkov insolvenčného riadenia**. Takže daňovo účinný odpis pohľadávky možno uplatniť len u pohľadávky voči dlžníkovi, u ktorého bol **úpadok osvedčený** na základe úspešného insolvenčného návrhu, ktorým bolo zahájené insolvenčné riadenie.

Až v prípade, že boli vyčerpané všetky možnosti na získanie úhrady pohľadávky v insolvenčnom riadení a je isté, že pohľadávka už nikdy nemôže byť v rámci oddĺženia

⁴⁷ DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu. 3. vyd. Praha: 2011, 244 s. ISBN 978-80-7357-599-1

uhradená, je možné pohľadávku odpísať do nákladov. To môže nastať jedine v prípade úspešného oddlženia, teda rozhodnutím o splnení oddlženia.⁴⁸

Zamietnutie oddlženia kvôli nedostatku majetku dlžníka podľa § 144 insolvenčného zákona, je pri množstve oddlžení formou speňaženia majetkovej podstaty uvedenom v časti 2.10.3 javom skôr výnimočným. Pri oddlžení formou plnenia splátkového kalendára zamietnutie kvôli nedostatku majetku dlžníka nie je možné.

Z toho však vyplýva, že odpis pohľadávky možno do daňových nákladov uplatniť najskôr **5 rokov** od zahájenia insolvenčného riadenia. To znamená, že pri uplatnení opravných položiek podľa § 8a zákona o rezervách veriteľ teoreticky môže docieľiť tvorby opravnej položky vo výške 100% neuhradenej pohľadávky už za 3 roky a uplatniť tak odpis. No pri braní do úvahy ekonomickú zásadu „1 koruna dnes má vyššiu hodnotu ako 1 koruna zajtra“ je výhodnejšie uplatniť opravnú položku podľa § 8 v plnej výške už pri zahájení insolvenčného riadenia. To umožní znížiť základ dane o výšku neuhradenej pohľadávky už skôr a uvoľniť tak finančné prostriedky formou ušetrenej daňovej povinnosti. Následný odpis pohľadávky už bude len účtovnou operáciou bez vplyvu na základ dane.

⁴⁸ Stanovisko MF ČR, zápis z jednania Koordinačného výboru s Komorou daňových poradců, 24. 06. 2009, p.č. 263/18.03.09 – Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení

Príklad:

Veriteľ má voči dlžníkovi pohľadávku z obchodného styku vo výške 100 000 Kč. V roku 2010 insolvenčný súd vydal vyhlášku o zahájení insolvenčného riadenia.

Tabuľka 7

Poradie	Rok	Účtovný prípad	Suma	MD	D
		PS	100 000	311	
1.	2010	Tvorba zákonnej opravnej položky	100 000	558	391

Insolvenčný súd rozhodne o úpadku dlžníka formou oddĺženia plnením splátkového kalendára. Zo splátkového kalendára vyplynie ročná úhrada pohľadávky veriteľovi vo výške 8 000 Kč ktorú bude dlžník platiť 5 rokov.

2.	2010	Plnenie splátkového kalendára	8 000	221	311
3.	2010	Zníženie opravnej položky	8 000	391	558
4.	2011	Plnenie splátkového kalendára	8 000	221	311
5.	2011	Zníženie opravnej položky	8 000	391	558
6.	2012	Plnenie splátkového kalendára	8 000	221	311
7.	2012	Zníženie opravnej položky	8 000	391	558
8.	2013	Plnenie splátkového kalendára	8 000	221	311
9.	2013	Zníženie opravnej položky	8 000	391	558
10.	2014	Plnenie splátkového kalendára	8 000	221	311
11.	2014	Zníženie opravnej položky	8 000	391	558

Po splatení všetkých splátok a splnení všetkých povinností dlžníka, insolvenčný súd vydá rozhodnutie o splnení oddĺženia.

12.	2014	Zrušenie opravnej položky	60 000	391	558
13.	2014	Odpis pohľadávky	100 000	546	311

4.4 Iné formy vymáhania pohľadávok po splatnosti

Oddĺženie by sa vo všeobecnosti dalo pokladať za istú formu vymáhania pohľadávok po splatnosti. Predsa len jeho cieľom je, rovnako ako u iných foriem vymáhania, donútiť dlžníka k úhrade pohľadávok veriteľom.

Jedným z hlavných rozdielov je kolektívny charakter uspokojovania pohľadávok, kde je prerozdeľovanie prostriedkov relatívne fér pre všetkých zúčastnených veriteľov. Uplatniť

ho možno však len v prípade, že dlžník je v úpadku. Existujú aj iné spôsoby uspokojovania pohľadávok, ktoré sú však viac menej **individuálnou** záležitosťou každého veriteľa. Teda nemusí ísť len o neschopnosť dlžníka uspokojovať pohľadávky ale aj o jeho neochotu platiť.

4.4.1 Exekúcia

Jedným z týchto spôsobov je exekúcia. Exekúciu upravuje zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád. V závislosti od charakteru exekúcie sa ďalej exekúcia riadi príslušným právnym predpisom.⁴⁹

Exekučné riadenie

Podmienkou k tomu aby mohla byť exekúcia vykonaná je existencia **exekučného titulu**. Je to materiálny predpoklad k vykonaniu exekúcie. Má podobu právoplatného rozhodnutia orgánu o tom, že veriteľ je oprávnený vymáhať pohľadávku po dlžníkovi.

Rovnako ako oddĺženie aj exekúcia sa môže vykonať len na **návrh** oprávnenej osoby. Pri exekúcii je oprávnenou osobou len veriteľ. Návrh na exekúciu môže veriteľ podať v prípade, že má voči dlžníkovi nepremlčanú pohľadávku po splatnosti.

Po schválení návrhu je vydaný **príkaz k vykonaniu exekúcie**. Vydaním exekučného príkazu je dlžník zbavený práva nakladať s majetkom, ktorý je postihnutý exekučným príkazom. Je to obdobné ako pri oddĺžení, kedy dlžník tak isto stráca dispozičné oprávnenie nakladania s majetkom za určitých podmienok.

Spôsoby výkonu exekúcie

Exekúciu rovnako ako oddĺženie možno vykonať rôznym spôsobom. Jedným z nich je exekúcia vykonávaná **zrážkami zo mzdy**, čo je podobné ako oddĺženie formou plnenia splátkového kalendára.

Ďalej možno exekúciu podobne ako oddĺženie vykonať predajom resp. **speňažením majetku** dlžníka. Majetok dlžníka možno postihnúť exekúciou v rovnakom rozsahu ako je vymedzená majetková podstata pri oddĺžení, teda podľa príslušných ustanovení Občanského soudního řádu.

⁴⁹ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, zákon č. 337/1992 Sb., zákon o správě daní a poplatků

Na rozdiel od oddĺženia možno exekúciu vykonať aj **nepeňažnými spôsobmi**. Ide hlavne o vypratanie, teda zabratie nehnuteľnosti dlžníka, odobratie vecí či vykonanie prác.

Tu je cítiť rozdiel medzi exekúciou a oddĺžením. Zatiaľ čo pri oddĺžení ide o zbavenia dlžníka jeho dlhov aby mohol **začať odznova**, pri exekúcii ide jednoducho o **uspokojenie veriteľa**, možno trochu bezohľadnejším spôsobom ako pri oddĺžení. Ďalej je tu vidieť aj už viac krát spomínaný zmysel oddĺženia a to uspokojenie pohľadávok všetkých veriteľov. Pri exekúcii môže celý majetok dlžníka pripadnúť jednému, v podaní exekučného návrhu najrýchlejšiemu, veriteľovi. To umožňuje tomuto veriteľovi dosiahnuť **vysokú mieru uspokojenia** neuhradenej pohľadávky na rozdiel od oddĺženia, kedy je miera uspokojenia malá.

Daňové dôsledky exekúcie

Veriteľ, ktorý má voči dlžníkovi neuhradenú pohľadávku po splatnosti, ktorá ešte nie je premlčaná, k nej môže vytvoriť opravnú položku. Pri exekúcii sa tvorba daňových opravných položiek riadi **§ 8a zákona o rezervách**. Teda možno ju vytvoriť len v prípade, že od splatnosti ubehlo viac ako 6 mesiacov pri pohľadávkach nižších ako 200 000. Aj výška opravných položiek je upravená v tomto zákone tak ako je obsiahnuté v časti 4.1.1 tejto práce. Daňovo je teda exekúcia spočiatku menej výhodná, keďže si nemožno ako v oddĺžení uplatniť opravnú položku v 100% výške pohľadávky. No po skončení exekučného riadenia je možné si neuhradenú časť pohľadávky daňovo odpísať podľa zákona o dani z príjmov.

4.4.2 Výkon rozhodnutia

S exekúciou sa spája aj iný spôsob vymáhania pohľadávok po splatnosti a to výkon rozhodnutia. Vo svojej podstate ide o to isté až na pár rozdielov, napr.:

- pri exekúcii o spôsobe výkonu exekúcie rozhoduje sám exekútor, a pri výkone rozhodnutia o tom rozhoduje súd;
- taktiež exekútor je pri exekúcii viac zainteresovaný k výsledku exekúcie, keďže jeho odmena sa odvíja od vymožených prostriedkov a súdny vykonávateľ ako zamestnanec súdu je platený samotným súdom.

4.4.3 Rozhodcovské riadenie

Okrem vyššie uvedených súdnych spôsobov vymáhania pohľadávok existujú aj mimosúdne spôsoby ako sa môže veriteľ s dlžníkom dohodnúť. Jedným z nich je rozhodcovské riadenie. Ide o **mimosúdnu** cestu riešenia majetkových sporov, ktorú upravuje zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Oproti iným, súdnym, cestám je rozhodcovské riadenie **rýchlejšie a lacnejšie**. Ide vlastne o riešenie sporu prostredníctvom tretej, nestrannej osoby, ktorá skúma podmienky prípadu a na ich základe sa dopracuje spolu s oboma stranami ku spravodlivému kompromisu. Tento spravodlivý kompromis rozhodca vydá ako záväzné vykonateľné rozhodnutie. K tomu aby spor mohol byť riešený prostredníctvom rozhodcovského riadenia, musí byť v zmluve medzi oboma stranami obsiahnutá tzv. **rozhodcovská doložka**. Je to jednoduché tvrdenie, že prípadné spory budú riešené v rozhodcovskom riadení.

Výhodou rozhodcovského riadenia pre veriteľa je to, že je vykonávané žalobou. To umožňuje tvorbu opravných položiek a následných daňových odpisov v rovnakom rozsahu ako pri exekúcii.

4.4.4 Vymáhanie pohľadávok voči dlžníkovi v insolvenčnom riadení

V súvislosti s inými formami vymáhania pohľadávok po splatnosti je nutné upozorniť na **§ 109 odst.1** insolvenčného zákona. V tomto ustanovení je uvedený jeden z účinkov zahájenia insolvenčného riadenia. Konkrétne ide o obmedzenie možnosti vymáhania pohľadávok voči dlžníkovi, ktorý je v insolvenčnom riadení. Pohľadávky voči majetku dlžníka, ktorý je v insolvenčnom riadení, **nemožno vymáhať** inak ako je uvedené v insolvenčnom zákone. Čiže ani výkon rozhodnutia ani exekúciu nemožno vykonať, ani pohľadávku uplatňovať žalobou, pokiaľ je dlžník v insolvenčnom riadení.

V prípade oddĺženia, ktoré úspešne skončilo splnením, môže insolvenčný súd oslobodiť dlžníka od dlhov. Pri oslobodení pokračuje obmedzenie vymáhania týchto pohľadávok žalobou, exekúciou alebo výkonom rozhodnutia až kým by súd nerozhodne o odňatí oslobodenia podľa § 417 insolvenčného zákona.

Porovnanie insolvenčného riadenia s ostatnými spôsobmi vymáhania pohľadávok

Tabuľka 8

Spôsob vymáhania	Počet návrhov v roku 2011
Insolvenčné riadenie	24 466
Exekučné riadenie*	936 219
Rozhodcovské riadenie	3 110

*vrátane súdneho vymáhania

Zdroje: http://www.soud.cz/downloads/Statistika_sporu_web_20120331.pdf;
<http://ekcr.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>

Z tabuľky vyplýva jasná prevaha exekučných riadení nad ostatnými riadeniami. Je to spôsobené hlavne ich charakterom.

Exekučné riadenie je ako už bolo spomínané, individuálnou cestou k vymáhaniu pohľadávky. Napriek tomu insolvenčné riadenie sa uskutočňuje v rámci viacerých veriteľov dlžníka. Takže dlžník ešte nemusí byť v úpadku a jediný veriteľ si už môže uplatňovať svoje právo. Insolvenčné riadenie nastáva, keď už dlžník oficiálne nie je schopný splatiť svoje záväzky. Exekúcia naproti tomu rieši aj prípady osobných dôvodov k neplateniu záväzkov dlžníka čo spôsobuje, že je exekúciou postihovaných omnoho viac dlžníkov ako je dlžníkov v insolvenčnom riadení.

Čo sa týka **rozhodcovského riadenia**, je to predsa len v povedomí obyvateľov ešte nie moc rozšírený pojem. Rovnako ako exekúcia, aj rozhodcovské riadenie je individuálny spôsob, no nie ani tak vymáhania ako skôr dohody. No veriteľom, ktorí majú pohľadávky po splatnosti voči svojim dlžníkom sa nie vždy chce o úhrade dohadovať a preto uprednostňujú vymáhanie prostredníctvom exekučného riadenia.

4.4.5 Iné mimosúdne vymáhanie pohľadávok

Či už ide o rozhodcovské riadenie, výkon rozhodnutia, exekúciu a či dokonca o úpadok a jeho riešenie oddĺžením, s istým nadhľadom ide vždy o istý druh dohody, pre dlžníka viac či menej výhodný a viac či menej nútený. Preto je vždy prvoradé aby sa dlžník snažil dohodnúť mimosúdne na nejakej osobnej dohode a vyhnúť sa tým komplikáciám. Samozrejme, pre veriteľa je asi výhodnejšie si pohľadávku od dlžníka vymôcť ako čakať na dohodu. Pokiaľ je to však dôležitý zákazník, je možno aj pre veriteľa lepšie prižmúriť oko a dohodnúť sa nejako s dlžníkom. Takejto dohode pri vyššom zadlžení bráni povinnosť podať

insolvenčný návrh, no tam už je hranica ochrana práv ostatných veriteľov a ich vôľa sa s dlžníkom dohodnúť.

5 Záver

Dlžníková neschopnosť plniť svoje záväzky je nepriaznivá nie len pre dlžníka ale aj pre jeho veriteľov. Peňažné prostriedky viazané v pohľadávkach po splatnosti sú totiž veľmi nepríjemnou situáciou, ktorá núti veriteľov k snahe o získanie čo najväčšej časti z nich. No pri väčšom počte veriteľov môže dôjsť k situácii, že niektorým veriteľom napriek existencii pohľadávky voči dlžníkovi sa nepodarí získať žiadne prostriedky. Aby k tomu nedochádzalo, existuje **insolvenčné riadenie**. Cieľom tejto bakalárskej práce, bolo zhodnotiť postavenie veriteľa v situácii, kedy sa jeho dlžník ocitne v tomto insolvenčnom riadení. Insolvenčné riadenie rieši neschopnosť plniť pohľadávky práve v prípade viacerých veriteľov, keď sa dlžník nachádza v úpadku. Ide o súdne riadenie, pri ktorom sa veritelia dlžníka uspokojujú spravodlivo, podľa výšky ich pohľadávok.

V prípade, že dlžník v úpadku je nepodnikajúca fyzická osoba, úpadok bude pravdepodobne riešený **oddĺžením**. Ide o sanačný spôsob riešenia úpadku, kedy sa dlžník zbavuje svojich dlhov voči veriteľom postupným splácaním alebo predajom svojho majetku. Tak sa veriteľom pomerne rozdelí dlžníkov majetok a uspokojia sa tak pohľadávky všetkých veriteľov aspoň z časti.

Problémom však je zvyšná časť pohľadávky. Pre veriteľa ide o výnos za poskytnuté plnenie, no bez peňažného protiplnenia od dlžníka. Z tohto výnosu veriteľ má povinnosť odvieť daň z príjmu, ktorú však nemusí mať z čoho zaplatiť, keďže od dlžníka, napriek výnosu, peniaze nedostal. Jediným spôsobom ako tento problém vyriešiť, je dostať tento výnos do nákladov. Prostriedkom, ktorý to umožňuje je daňovo uznateľná **opravná položka a odpis** pohľadávky. Ide o vyrovnanie výnosu tým, že je proti nemu vytvorený daňový náklad, takže výsledná daňová povinnosť bude nulová. Tak sa zabráni tomu, aby veriteľ platil daň z niečoho, čo mu nebolo poskytnuté. Zmierňuje to už tak negatívny dopad úpadku dlžníka na veriteľa. Veriteľ tak nie je zaťažený ďalšími nákladmi k už vynaloženým nákladom na uskutočnenie plnenia, za ktoré od dlžníka nedostal zaplatené. Insolvenčný zákon tak okrem pomoci dlžníkovi zmiernením dlhov pri oddĺžení tak mierne pomáha aj veriteľom.

Ako vyplýva z praktických príkladov uvedených v práci, insolvenčné právo a oddĺženie ako také, je ešte relatívne novou oblasťou práva. Je veľmi dynamické a ešte stále sa mení požiadavkám praxe. Jeho význam však vzhľadom na rastúce zadlžovanie rastie a v budúcnosti bude ešte väčšmi používané a pravdepodobne možno očakávať množstvo novelizácií súvisiacich zákonov.

Táto bakalárska práca môže poslúžiť ako pomôcka pre orientáciu v takto zložitej problematike insolvenčného práva a procesu oddĺženia a ako základná príručka pre dlžníkov ale hlavne pre veriteľov v prípade, že sa ocitnú v insolvenčnom riadení. V celku detailne opisuje postavenie veriteľa v oddĺžení a príkladmi z praxe upresňuje predstavu veriteľov o oddĺžení a možnostiach, ktoré pre nich z oddĺženia plynú. Hlavne čo sa týka ekonomických dôsledkov, vo forme opravných položiek a ďalších účtovných a daňových súvislostí, je táto práca pre veriteľov užitočná a ako taká spĺňa svoj cieľ.

Zoznam použitej literatúry

Odborná literatúra

BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ. Pohledávky – právně – daňově – účetně. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 136 s. ISBN 978-80-247-1816-3.

DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu. 3. vyd. Praha: 2011, 244 s. ISBN 978-80-7357-599-1

KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 1100 s. ISBN 978-80-7400-320-2.

LANDA, Martin. Ekonomika insolvenčního řízení. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2009. 426 s. ISBN 978-80-7418-031-6.

RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 1. vyd. Praha: ASPI 2008. 471 s. ISBN 978-80-7357-329-4

ŠEBESTÍKOVÁ, Viola, Účetní operace kapitálových společností. 3. vyd. Praha: 2011, 256 s. ISBN 978-80-247-4018-8

ZELENKA, Jaroslav a kol. Insolvenční zákon, 2. vyd. Praha: Linde, 2008. 796 s. ISBN 978-80-7201-707-2, strana 288

Tlačené periodiká

PILAŘOVÁ, Ivana, Účetní a daňový pohled na pohledávky po lhůtě splatnosti – insolvence dlužníka a odpisy pohledávek. *Účetnictví v praxi*. 2011, č. 1, s. 23. ISSN 1211-7307

TARANDA, Petr, Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení a správa daní. *Daně a právo v praxi*. 2012, č. 4, s.34. ISSN 1211-7293

Elektronické dokumenty

UNCITRAL, United Nations publication, Austria: V.05-80722-August 2005 No. E.05.V.10, s. 83, ISBN 92-1-133736-4.

Dostupné z: http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/insolven/05-80722_Ebook.pdf

FRELICHOVÁ, Kateřina, Oddlužení neboli osobní bankrot. Aplikované právo. 2008, č. 2. Dostupné z: <http://aplikovanepravo.cz/clanky-pdf/83.pdf>

Právne predpisy

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 217/2009 Sb., kterým se mění zákon o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

NV č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách)

NV č. 409/2011 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima

NV č. 414/2010 Sb., kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2011 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení

Nariadenie Rady /ES č. 1346/2000 zo dňa 29. mája 2000 o úpadkovom riadení

Internetové zdroje

Insolvenční zákon. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

Insolvenční zákon, formuláře. Dostupné z:

<https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR>

Štatistiky insolvenčné riadenie. Dostupné z:

<http://insolvenzni-zakon.justice.cz/downloads/statistiky/2011.pdf>

Štatistiky rozhodcovské riadenie. Dostupné z:

http://www.soud.cz/downloads/Statistika_sporu_web_20120331.pdf

Štatistiky exekučné riadenie. Dostupné z: <http://ekcr.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>

Insolvenčné právo. Dostupné z: <http://www.insolvencnizakon.cz/obecne-informace/upadek-a-zpusoby-jeho-reseni.html>

Zoznam skratiek

Sb. sbírky

Sp.zn. spisová značka

písm. písmeno

odst. odstavec

č. číslo

NV Nariadenie vlády

EÚ Európska únia

NSČR Nejvyšší soud České republiky

nasl. Nasledujúci

pod. podobne

resp. respekt

Prehlásenie o využití výsledkov bakalárskej práce

Prehlasujem, že

- som bol zoznámený s tým, že na moju bakalársku prácu sa plne vzťahuje zákon č. 121/2000 Z.z. – autorský zákon, najmä § 35 – užitie diela v rámci občianskych a náboženských obradov, v rámci školských predstavení a užitie diela školského a § 60 školské dielo;
- beriem na vedomie, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (ďalej len VŠB-TUO) ma právo nezárobkovo, ku svojej vnútornej potrebe, bakalársku prácu užiť (§ 35 ods. 3);
- súhlasím s tým, že bakalárska práca bude v elektronickej podobe archivovaná v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtlačok bude uložený u vedúceho bakalárskej práce. Súhlasím s tým, že bibliografické údaje o bakalárskej práci budú zverejnené v informačnom systéme VŠB-TUO;
- bolo zjednané, že s VŠB-TUO, v prípade záujmu z jej strany, uzavriem licenčnú zmluvu s oprávnením užiť dielo v rozsahu § 12 ods. 4 autorského zákona;
- bolo zjednané, že užiť svoje dielo, bakalársku prácu, alebo poskytnúť licenciu k jej využitiu môžem len so súhlasom VŠB-TUO, ktorá je oprávnená v takom prípade odo mňa požadovať primeraný príspevok na úradu nákladov, ktoré boli VŠB-TUO na vytvorenie diela vynaložené (až do ich skutočnej výšky).

Zoznam príloh

Príloha 1 – Návrh na oddĺženie

Príloha 2 – Prihláška pohľadávky